

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ถึงฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ได้ให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนาได้มุ่งเน้นพัฒนาอุตสาหกรรม และการผลิตเพื่อการส่งออก ทำให้คนไทย และสังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น ผลของการพัฒนาประเทศไทย จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มรายได้ต่อหัว ต่อปี ของประเทศ แต่การกระจายรายได้ระหว่างภูมิภาคและบุคคลต่างๆกลับมีช่องว่างมากขึ้น ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งเป็นเกษตรกรและประชาชนในชนบทยังมีฐานะยากจน และมีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ประกอบกับสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลง จากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการบริการ ระบบการผลิตแบบครอบครัวเปลี่ยนเป็นการผลิตแบบขายแรงงานของสมาชิกในครอบครัวอย่างอิสระ เป็นเหตุให้สตรีและเยาวชนสตรีเป็นจำนวนมากในชนบทเข้าสู่ตลาดแรงงานก่อนวัยอันสมควร และจำยอมประกอบอาชีพต่างๆ เพื่อให้มีรายได้ รวมทั้งการทำงานในสถานบริการต่างๆ เช่น ร้านอาหาร กัดตาการ ซึ่งในที่สุดก็ถูกชักชวนนำเข้าสู่การค้าบริการทางเพศ และปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมาด้วย และ จากการสำรวจข้อมูลแรงงาน พ.ศ. 2533 พบว่า มากกว่าร้อยละ 40 ของกำลังแรงงานเป็นสตรี และมีอัตราว่างงานของสตรี สูงกว่าบุรุษ ประมาณ 1 ใน 3 ของเยาวชนสตรีเข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่เยาว์วัยคืออายุ 15 ปี เพราะมีฐานะยากจน ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ มีการย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมืองเพื่อหางานทำ แรงงานสตรี 14.4 ล้านคนมีงานทำและมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้มีงานทำอยู่ในภาคธุรกิจนอกระบบ(Informal Sector) ซึ่งเป็นธุรกิจที่ไม่ค่อยมีความแน่นอนมีการแข่งขันสูง แรงงานในธุรกิจภาคนี้มักมีการศึกษาน้อยค่าจ้าง และรายได้ต่ำ สภาพการทำงาน และสิ่งแวดล้อมไม่ดี มีความไม่แน่นอนในการจ้างงาน มีการเข้าออกงานสูง ไม่มีการฝึกอาชีพและทักษะมักจะถูกเอาเปรียบจากนายจ้าง ตลอดจนไม่ได้รับการคุ้มครองด้านแรงงานอย่างทั่วถึง (เสาวนีย์ โชมพัตร, 2539 : 1)

จะเห็นได้ว่าปัญหาด้านแรงงานสตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาแรงงานสตรีที่ขาดโอกาสในการฝึกอบรมให้มีความชำนาญนับว่าเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญเกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจ แรงงานสตรีโดยส่วนใหญ่มักจะได้รับค่าจ้างต่ำกว่าแรงงานบุรุษ แม้ว่าจะทำงานแห่งเดียวกัน และลักษณะงานเดียวกัน หากทำงานเป็นพนักงานรายเหมาก็จะได้รับค่าจ้างไม่แน่นอน งานบริการบางแห่งมีรายได้มากขึ้นอยู่กับจำนวนผู้มาใช้บริการหากเมื่อมีอายุสูงขึ้น โอกาสของแรงงานสตรีย่อมมีโอกาสที่จะถูกเลิกจ้างมากกว่าแรงงานบุรุษ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสตรีขาดรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวต่อไป

ดังนั้น การฝึกอบรมสตรีให้ป็นแรงงานที่มีฝีมือ (Skilled Labour) และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่สตรีได้รับการฝึกอบรมให้มีความสามารถ ย่อมนำไปสู่การมีโอกาสในการมีงานทำ ซึ่งให้รายได้ดี สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัว

กองสัมาอาชีวะสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ดำเนินงานตามนโยบายด้านสตรีของ มีภารกิจสำคัญทั้งในด้านการสงเคราะห์ พัฒนา ป้องกันและคุ้มครองสวัสดิภาพสตรี ตลอดจนการแก้ไขปัญหาโสเภณีและโสเภณีเด็ก โดยวิธีการดำเนินงานที่สำคัญ เพื่อให้บรรลุภารกิจดังกล่าว คือการฝึกอบรมสตรีผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเพื่อนำไปสู่ทัศนภาพ (VISION) ที่ต้องการคือ (กองสัมาอาชีวะสงเคราะห์, 2540 : 1) “สตรีกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นสตรีผู้ด้อยโอกาสได้รับการสงเคราะห์ฟื้นฟู คุ้มครองป้องกันสวัสดิภาพ และสิทธิสตรี ตลอดจนพัฒนาศักยภาพให้สามารถใช้ภูมิปัญญาเพื่อการดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่มีต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่อย่างปรกติสุข”

นอกจากนั้นได้กำหนดภารกิจ(Mission) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการส่งเสริมการมีงานทำและเพิ่มพูนรายได้ ดังนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้มีการฝึกอบรมอาชีพแก่กลุ่มเป้าหมาย ทั้งในหน่วยงานและในพื้นที่

2. จัดการฝึกอบรมอาชีพที่ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพอิสระ จัดหางานให้ทำและสนับสนุนให้รวมกลุ่มประกอบอาชีพในพื้นที่

3. สนับสนุนด้านการตลาดแก่สตรีที่รวมกลุ่มประกอบอาชีพ ตลอดจนให้ความรู้ในเรื่องการประกอบธุรกิจขนาดย่อม

การดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่ได้จัดให้มีการฝึกอบรมสตรีตามโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบทตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - 2540 มีสตรีที่สำเร็จการฝึกอบรม จำนวน 10,187 คน หลังสำเร็จการอบรมสามารถรวมกลุ่มประกอบอาชีพ เป็นจำนวน 232 กลุ่ม และในปี 2541 มีสตรีอยู่ระหว่างการฝึกอบรม จำนวน 2,500 คน (กองสัมาอาชีพสงเคราะห์,2541:7) นอกจากนั้นยังมีการฝึกอบรม 21 สาขาวิชาชีพในศูนย์สงเคราะห์ และฝึกอบรมสตรี ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ และในสถานฝึกอบรมตัดผม มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมตั้งแต่ พ.ศ. 2522 - 2540 ซึ่งเป็นสตรีกลุ่มเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 44,238 คน ดังตารางที่ 1.1 (กองสัมาอาชีพสงเคราะห์,อัครสำเนา)

ตารางที่ 1.1 จำนวนสตรีที่เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพในหน่วยงานของกองสัมาอาชีพสงเคราะห์ ในปี พ.ศ. 2522 - 2540

หน่วยงาน	จำนวน(คน)
1.) ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมสตรี	
1.1 ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมสตรีภาคเหนือ จังหวัดลำปาง	15,251
1.2 ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมสตรีจังหวัดเชียงราย	862
1.3 ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมสตรีภาคกลาง จังหวัดนนทบุรี	7,685
1.4 ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมสตรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ	3,961
1.5 ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมสตรีรัตนกา จังหวัดขอนแก่น	2,884
1.6 ศูนย์ฝึกอบรมสตรีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพ ทรงบ 36 พรรษา	1,761

ตารางที่ 1.1. (ต่อ)

1.7 ศูนย์สงเคราะห์และฝึ กอาชีพสตรีภาคใต้ จังหวัดสงขลา	2,339
2.) สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ	
2.1 สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี	2,235
2.2 สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา	1,484
2.3 สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก	55
3.) สถานฝึกวิชาชีพทัศนสม	5,721
รวม	44,238

ที่มา : กองสั มมาอาชีพสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

ตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมา ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการฝึ กอบรมให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ที่มีความต้องการแรงงานด้านอุตสาหกรรมบริการ ได้แก่ หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก พนักงานบริการโรงแรม พนักงานช่วยงานสำนักงาน ตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม และหลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ แต่เนื่องจากข้อจำกัดการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ (Management) งบประมาณ(Money) วัสดุอุปกรณ์(Material) และกำลังเจ้าหน้าที่ (Man) กรมประชาสงเคราะห์ โดยกองสั มมาอาชีพสงเคราะห์ ได้ประสานงานกับภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึ กอาชีพสตรีในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

1. การจัดฝึ กอาชีพหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก ประสานความร่วมมือกับโรงพยาบาลของเอกชน ในการจัดทำหลักสูตรฝึ กอบรมและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึ กอบรม

2. การจัดฝึ กอาชีพหลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม ประสานขอความร่วมมือกับโรงแรมชั้นนำทั้งในกรุงเทพมหานคร และภูมิภาค ในการฝึ กอบรมภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

3. การจัดฝึ กอบรมหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน ประสานความร่วมมือจากภาคเอกชน ในการเป็นวิทยากรอบรมความรู้และสถานที่ฝึ กภาคปฏิบัติ

3. การจัดฝึกอบรมหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน ประสานความร่วมมือจากภาคเอกชน ในการเป็นวิทยากรอบรมความรู้และสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ
4. การจัดฝึกอบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยร่วมกับบริษัทโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด ในการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ
5. การจัดฝึกอบรมหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม ประสานความร่วมมือกับห้างหุ้นส่วนจำกัดสงเส็งการทอ บริษัทเวสต์แวร์ อินค์สตรี จำกัด ในการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ

การดำเนินงานประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี ของกรมประชาสงเคราะห์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งเน้นที่ “การพัฒนาคน” เสริมสร้างศักยภาพ ของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกายและสติปัญญา ให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนบทบาท ของภาคเอกชนและองค์กรประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และฝึกอาชีพสตรี เพื่อเป็นการเพิ่มระดับของปริมาณและคุณภาพทั้งยังเป็นการสนองนโยบายของรัฐที่ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนอย่างเหมาะสม และการที่ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรีดังกล่าว จะประสบความสำเร็จในระดับใดหรือมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม จึงเป็นมูลเหตุที่ทำให้ศึกษาเรื่อง “การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์” เพื่อจะนำผลที่ได้ มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2. วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานฝึกอาชีพของกรมประชาสงเคราะห์ ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานฝึกอาชีพสตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3. ขอบเขตในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึ กอาชีพในศูนย์ สงเคราะห์ และฝึ กอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์ จำนวน 5 หลักสูตร ดังนี้

- 1.1. หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก
- 1.2. หลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน
- 1.3. หลักสูตรพนักงานบริการ โรงแรม
- 1.4. หลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม
- 1.5. หลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ

2. เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการฝึ กอาชีพสตรีในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 2.1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 2.2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 2.3. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค
- 2.4. การมีส่วนร่วมในการทดสอบและประเมินผล

1.4. คำจำกัดความในการศึกษา

“การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน” หมายถึง การที่หน่วยงานภาคเอกชน อันได้ แก่ องค์กรเอกชนต่างๆ มูลนิธิ บริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม โรงพยาบาล โรง แรม ฯลฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดฝึ กอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก หลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม หลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน หลักสูตรเตรียม ความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ หลักสูตรตัดเย็บจักรอุตสาหกรรม ของกรมประชา- สงเคราะห์ โดยมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินกิจกรรม แก้ไขปัญหาและอุปสรรค และร่วมประเมินผลและติดตามผล

“การฝึ กอาชีพ” หมายถึง การฝึ กอบรมอาชีพให้แก่สตรีหรือเยาวชนสตรี เพื่อนำไป ประกอบอาชีพที่เหมาะสม สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว เป็นการฝึ กอบรมทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เมื่อสำเร็จการฝึ กอาชีพจะได้รับประกาศนียบัตรหรือหนังสือรับ รองการฝึ กอาชีพ

“ผู้เข้ารับการศึกษาอาชีพ” หมายถึง สตรีหรือเยาวชนสตรีที่มีอายุ 14 - 35 ปี ที่มีฐานะยากจนด้อยโอกาสทางสังคม ไม่มีโอกาสเรียนต่อในระดับสูง

“ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี” หมายถึงสถานที่ให้การฝึกวิชาชีพแก่สตรีที่มีอายุระหว่าง 14 - 35 ปี ที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานดังนี้

1. เพื่อให้การฝึกอบรมอาชีพแก่เยาวชนสตรีที่ด้อยโอกาสไม่สามารถศึกษาต่อ ให้มีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพอันเป็นการป้องกันปัญหาเยาวชนสตรีไปประกอบอาชีพในทางที่เสื่อมเสียศีลธรรม
2. เพื่อเป็นการป้องกันการถูกล่อลวง การว่างงาน การอพยพแรงงานทิ้งถิ่นอันจะทำให้เกิดปัญหาสังคม
3. เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในชนบท

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้รับจากการศึกษาทำให้เข้าใจการดำเนินงานฝึกอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์ ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพ
2. ผลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานฝึกอาชีพสตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลที่ได้รับจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้ที่สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่กรอบการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. นโยบายของรัฐบาลในการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับประชาชน

2.2. แนวคิดและรูปแบบของการฝึ กอาชีวะ

1. แนวคิดและรูปแบบการฝึ กอาชีวะ
2. นโยบายของรัฐบาลในการฝึ กอาชีวะแก่กลุ่มเป้าหมาย

2.3. การฝึ กอาชีวะสตรีของกรมประชาสงเคราะห์

1. ความเป็นมาและการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์และฝึ กอาชีวะสตรี
2. หลักสูตรการฝึ กอาชีวะในศูนย์สงเคราะห์และฝึ กอาชีวะสตรี

2.4. ภาคเอกชนกับการฝึ กอาชีวะสตรีของกรมประชาสงเคราะห์

1. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน
2. หลักสูตรการฝึ กอบรมที่ดำเนินการร่วมกับภาคเอกชน

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

รีเดอร์(Reeder,1968:15) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การปะทะสังสรรทางสังคมซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

วิลเลียม เออร์วิน (William Erwin,อ้างใน กิตติ คันธา,2536:14) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา

ปรีชา เวสารัช (2528:5) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่าเป็น การที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนบุคคล ในกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา
2. ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด แรงงาน ความรู้ ความสามารถ หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุน วัสดุ ในกิจกรรมการพัฒนา

ยิวัดน์ วุฒิเมธี (2526 : 20) ได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการ พิจารณา ตัดสินในการร่วมปฏิบัติ เสียสละ ร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระท บถึงตัวประชาชนเอง

อาภรณ์พันธ์ ฉันทร์สว่าง (2522:26) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมา จากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการ และทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและ ความเห็นพ้องต้องกันนั้น จะต้องมีมากพอที่จะเกิดการริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือจะต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะต้องเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น เหตุผลเบื้องต้นของการที่คนเราร่วมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่า ปฏิบัติการทั้ง หมคหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยหรือทำในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์การ ดังนั้น องค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการได้

อศิน ระพีพัฒน์ (2527:320) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนว่าหมายถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากแต่ทุก อย่างจะต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดขึ้นมาเอง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527:6) ได้ให้ความหมาย และหลักการสำคัญของ การมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำ การส่งเสริมชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชน และชุมชน ทั้งในรูปส่วน บุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคมมูลนิธิและองค์การอาสาสมัครรูปต่างๆ ให้เข้ามามีส่วน ร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527:7) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมกันลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและบำรุงรักษาโครงการกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

อติณ ระพีพัฒน์ (2527:31) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องมิลักษณะ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุ
2. มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา
3. มีส่วนร่วมในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการร่วมแรงประกอบกิจกรรมที่จะทำให้ประชาชนมีความผูกพันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน

4. มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อค้นหา หาข้อดี ข้อบกพร่องที่เกิดจากการดำเนินงาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

ประธาน สุวรรณมงคล (2526:88) ได้กล่าวว่าชุมชนควรมีขอบเขตในการมีส่วนร่วม ใน 4 ลักษณะคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527:272) ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

วันเพ็ญ วอกตาง (2534:5) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมเสนอปัญหา
3. การมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในการพัฒนา
4. การมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหา
5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลในกิจกรรมต่างๆ
6. การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

3.ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

แม็ก เวเบอร์(Max Weber,อ้างในจำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์,2533:63) ได้ทำการศึกษาเรื่องการกระทำของของมนุษย์ได้ให้คำจำกัดความของการกระทำว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ ที่บุคคลผู้กระทำกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัว และเวเบอร์ ให้ความเห็นว่า การกระทำทางสังคม มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การกระทำที่มีเหตุผล(Rational) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสม ในอันที่จะบรรลุจุดหมายที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการ เมือง เศรษฐกิจ และสังคม

2. การกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม(Valuable) เป็นการกระทำที่ใช้วิชาการที่เหมาะสม เพื่อจะทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตมีความสมบูรณ์ เป็นการกระทำที่มุ่งด้านจริย ธรรม ศาสนาและศีลธรรมเพื่อการดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

3. การกระทำตามประเพณี(Traditional) เป็นการกระทำที่ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงโดยยึดเอาแบบอย่างที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล

4. การกระทำที่แฝงด้วยความเสนาหา(Affective) เป็นการกระทำที่คำนึง ถึงอารมณ์และความผูกพันทางจิตใจ ระหว่างผู้กระทำกับวัตถุที่เป็นจุดมุ่งหมายของการ กระทำ

จิราพรหม กาญจนะจิตรา(อ้างในกิตติ คันธา,2536:21) ได้อธิบายถึงเหตุผลใน การกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของมนุษย์ นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งเรียกว่าความ เชื่อหรือความไม่เชื่อมิได้จำกัดอยู่แต่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง กล่าวคือ

ปัจจัยดึงดูด (Pull Factor) ทำให้เกิดการกระทำ

1. เป้าประสงค์ (Goals)
2. ความเชื่อ(Belief Orientaion)
3. ปทัสถาน (Value standard)
4. นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี(Hadit and Custom)

ปัจจัยผลักดัน(Push Factors) ให้เกิดการกระทำ

1. ความคาดหวัง(Expectation)
2. ข้อผูกพัน(Comittment)
3. แรงเสริม(Force)

ปัจจัยสนับสนุน (Supporting Factors)ให้เกิดการกระทำ

1. โอกาส(Opportunity)
2. ความสามารถ(Ability)
3. การสนับสนุน(Support)

4. นโยบายของรัฐบาลในการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับประชาชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้มี
แนวทางสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. จัดกระบวนการหรือกลไกการบริหารจัดการของรัฐ ที่เปิดโอกาสให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การจัดทำแผน การดำเนินการ
แก้ไข ปัญหาของชุมชน
2. สนับสนุนให้มีคณะกรรมการของประชาชนในชุมชน และท้องถิ่นให้ร่วม
คิด ร่วมทำงาน และเรียนรู้ประสบการณ์ความรู้ความสามารถซึ่งกันและกัน
3. ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน หรือท้องถิ่นในการแลกเปลี่ยน
ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาด้านต่างๆ และผลกระทบจากการพัฒนา
4. จัดให้มีกระบวนการ และช่องทางของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการ
พัฒนา เป็น 2 ระบบ ควบคู่กันไป คือ ระบบการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การ
พัฒนาร่วมกับภาครัฐ ซึ่งเป็นระบบที่มีการปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน และระบบการจัดการกิจ
กรรมการพัฒนาใหม่ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างสมบูรณ์ ซึ่งภาครัฐเป็นฝ่าย
สนับสนุนในด้านนโยบาย มาตรการ และ งบประมาณ
5. เสริมสร้างวิสัยทัศน์ และสร้างขีดความสามารถในการจัดการ หรือการมี
ส่วนร่วมให้แก่องค์กรประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน สาธารณชน ภาค
ธุรกิจเอกชน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินแผนงานโครงการของรัฐ หรือของ
ชุมชน เช่น การใช้มาตรการจูงใจทางภาษีการสนับสนุนการฝึกอบรมด้านการจัดการ
และการส่งเสริมความร่วมมือกับฝ่ายอื่น ๆ ในสังคม
6. พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของรัฐ และความร่วมมือ
ระหว่างหน่วยงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐ และภาคเอกชนในการให้บริการข่าวสาร และ
ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประเทศแก่ข้าราชการในกระทรวง ทบวง กรม และ
ประชาชนอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมใน
การพัฒนาประเทศ

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (2539:101) ได้กำหนดนโยบายการ
ทำงานให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ไว้ข้อหนึ่งว่า จะวางพื้นฐานกระทรวงแรงงานและสวัสดิการ
สังคม ให้เป็นของประชาชน เพื่อประชาชน ด้วยการปรับปรุงโครงสร้าง กำหนดบทบาท

บาทและภารกิจ ตลอดจนพัฒนาบุคคลากรให้มีทัศนคติในการรับใช้ประชาชน และสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรฝ่ายนายจ้าง องค์กรฝ่ายลูกจ้าง องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐทุกระดับ ทั้งนี้ใช้วิธีการมีส่วนร่วมในการรับฟัง และระดมความคิดเห็น การปรึกษาหารือ เป็นหลักในการตัดสินใจ

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน(People Participation)เป็นกระบวนการที่มีการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนและองค์กรเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางนโยบาย หรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ไขปัญหาของสังคม หรือตอบสนองความต้องการของคนในสังคม ซึ่งนโยบายการดำเนินงานของภาครัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 ได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ ไม่ว่าจะเป็นแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการให้การศึกษาอบรมแก่ประชาชนทั่วไป หรือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีความรู้ ในวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้และอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

ซึ่งการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการภาครัฐ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ออสบอร์น และ เกรเบลอร์ (Osborne and Gaebler,อ้างใน ดร.รุ่ง แก้วแดง ,2528:172) ดังนี้

1. ต้องสร้างรัฐบาลที่ทำหน้าที่สนับสนุน โดยเน้นการอำนวยความสะดวกมากกว่าการลงมือปฏิบัติเอง
2. ต้องสร้างรัฐบาลที่มีชุมชนเป็นเจ้าของ โดยให้ชุมชนมีอำนาจตัดสินใจในเรื่องต่างๆด้วยตนเอง แทนที่จะเป็นเพียงผู้รับสินค้า และบริการจากทางราชการแต่เพียงฝ่ายเดียว
3. จะต้องสร้างรัฐบาลที่สามารถแข่งขันกันเองและแข่งขันกับเอกชนในการจัดหาสินค้าและบริการมากกว่ารัฐบาลที่ผูกขาดสิ่งเหล่านี้ แนวความคิดนี้เป็นที่รู้จักกันอีกนัยหนึ่งว่าแนวความคิดทางเลือกสาธารณะ

4. ต้องสร้างรัฐบาลที่ที่ขับเคลื่อนโดยภารกิจมากกว่ารัฐบาลที่อิงหรือลดระเบียบ
5. ต้องสร้างรัฐบาลที่มุ่งปฏิบัติงานให้สัมฤทธิ์ผล โดยใช้การวัดความสำเร็จในการดำเนินงาน เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรและอนุมัติงบประมาณ
6. ต้องสร้างรัฐบาลที่มุ่งเน้นลูกค้า โดยต้องสนองความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ
7. ต้องสร้างรัฐบาลที่มีลักษณะของผู้ประกอบการ คือรู้จักแสวงหาทรัพยากรทางการบริหารในทางอื่นๆมาใช้ นอกเหนือจากคอกอขายงบประมาณแผ่นดินแต่เพียงอย่างเดียว
8. ต้องสร้างรัฐบาลที่มองอนาคตได้ล่วงหน้า โดยมีโครงสร้างองค์กรที่เบนราบ ซึ่งมีพื้นฐานจากการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม

2.2. แนวคิดและรูปแบบการฝึกอาชีพ

ปัจจุบันเป็นเรื่องที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ความรู้จากระบบการศึกษาในโรงเรียนอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพหรือการทำงาน การประกอบอาชีพหลายอย่างต้องการความรู้ความชำนาญพิเศษเฉพาะเจาะจงตามความเหมาะสมกับสภาพของงาน แรงงานจำเป็นต้องได้รับการฝึกอาชีพ การฝึกเตรียมเข้าทำงาน การฝึกยกระดับฝีมือ การฝึกใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้รับกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจทำให้ระบบการฝึกอาชีพได้รับการยอมรับมากขึ้นในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญในการวางโครงการพื้นฐานของพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งรูปแบบการฝึกอาชีพในต่างประเทศและในประเทศไทย ดังนี้(กรมแรงงาน,2532:14-17)

1. การฝึกอาชีพในต่างประเทศ

การฝึกอาชีพในต่างประเทศ ส่วนใหญ่ดำเนินการฝึกอาชีพในรูปแบบต่างๆ หลายแบบ คือ

1.1. การฝึกอาชีพในรูปแบบโรงเรียนอาชีวศึกษา(Vocational School) การอาชีวศึกษาในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในเอเชีย ส่วนใหญ่จะดำเนินการฝึกอาชีพโดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาทั่วประเทศ คล้ายคลึงกับการอาชีวศึกษาในประเทศไทย คือมีโรงเรียนการช่าง (Trade School) วิทยาลัยเทคนิค

(Technical College) และวิทยาลัยครู (Teacher College) วิชาชีพที่สอนก็คล้ายคลึงกัน เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างพิมพ์ ช่างไฟฟ้า ฯลฯ ส่วนหลักสูตรของโรงเรียนอาชีวศึกษาในแต่ละประเทศแตกต่างกัน แต่ทั่วไป มีหลักสูตรระหว่าง 2 - 3 ปี และผู้เข้าศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา จะต้องจบในโรงเรียนมัธยมศึกษาเมื่อสำเร็จอาชีวศึกษาแล้ว อาจต่อในวิทยาลัยเทคนิคหรือวิทยาลัยฝึกหัดครู

1.2. การฝึกอาชีพในรูปสถาบันบันฝึกอาชีพ(Institutional Training) ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การฝึกอาชีพในรูปสถาบันนี้ ให้การฝึกอาชีพขั้นมูลฐานแก่เยาวชนและผู้ใหญ่ที่ยังไม่มีงานทำ หรือที่ถูกออกจากงาน มีระยะเวลาฝึกระหว่าง 1 - 2 ปี โดยฝึกสอนในสาขาวิชาชีพต่างๆ เช่น ช่างไม้ ช่างเครื่องยนต์ ช่างโลหะ ช่างไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ในบรรดาการฝึกอาชีพในรูปสถาบันของประเทศต่างในเอเชีย นั้น ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ดำเนินการฝึกอาชีพในรูปสถาบันที่ก้าวหน้ากว่าประเทศอื่นๆ และโครงการจำแนกประเภทศูนย์ฝึกอาชีพ แบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. ศูนย์ฝึกอาชีพทั่วไป ฝึกอาชีพแก่เยาวชนและคนงานในหลักสูตรระยะสั้น
2. ศูนย์ฝึกอาชีพเฉพาะอย่าง ฝึกอาชีพแก่เยาวชนในหลักสูตรระยะยาว 2-3ปี
3. ศูนย์ฝึกอาชีพแก่คนพิการ
4. สถาบันฝึกอาชีพสำหรับครูฝึกอาชีพ

1.3. การฝึกอาชีพหลักสูตรเร่งรัด(Accelerated Vocational Training) เป็นการฝึกอาชีพสำหรับฝึกผู้ใหญ่และบุคคลบางประเภทในวิชาชีพสาขาต่างๆ เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ ช่างโลหะ โดยจัดหลักสูตรระยะสั้น 6 เดือนถึง 1 ปีการฝึกประเภทนี้ ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยกระทรวงแรงงานหรือกรมแรงงาน

1.4. การฝึกช่างฝึกหัด(Apprenticeship Training) เป็นโครงการสำคัญส่วนหนึ่งในโครงการฝึกอาชีพทั้งหลายเพื่อฝึกเยาวชน และคนงาน ซึ่งทำงานอาชีพอยู่แล้วให้ได้รับความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการผลิตบุคคลให้มีฝีมือ โดยผู้รับการฝึก จะได้รับการฝึกภาคทฤษฎี และเน้นหนักในภาคปฏิบัติ โดยฝึกสอนในวิชาชีพสาขาอุตสาหกรรม เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า

ช่างโลหะ ระยะเวลาในการฝึกและคุณสมบัติของผู้รับการฝึกนั้น ประเทศต่างๆ จะกำหนดไว้แตกต่างกัน การฝึกอาชีพประเภทนี้ส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยกระทรวงแรงงานหรือกระทรวงศึกษาธิการ

1.5. การฝึกในกิจการอุตสาหกรรม(In-Industry Training) เป็นการฝึกประเภทหนึ่ง ซึ่งประเทศต่างๆในเอเชียได้ให้ความสนใจ แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการในระดับชาติ หรือหน่วยราชการ สถานประกอบการแต่ละแห่งจัดการฝึกประเภทนี้ในหลักสูตรต่างๆตามความต้องการของตนเอง

2. การฝึกอาชีพระยะสั้นในประเทศไทย

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ได้รับการศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับมหาวิทยาลัย แต่ก็ยังมีเยาวชนอีกเป็นจำนวนมากไม่น้อยที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน การฝึกอาชีพระยะสั้นแก่แรงงาน เป็นบริหารด้านการศึกษานอกระบบที่รัฐจัดให้ในระดับที่สูงกว่าการศึกษากาบบังคับ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ

1. เพื่อสร้างทักษะในการประกอบอาชีพหลัก
2. เพื่อสร้างทักษะ ในการประกอบอาชีพรองหรือประกอบอาชีพเสริม หรือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นและเพิ่มรายได้ในครอบครัว

3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต สำหรับกลุ่มเป้าหมายมักจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานใหม่ และผู้ที่ทำงานอยู่แต่ต้องการยกระดับฝีมือ

กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพคน (2530 - 2534) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพระยะสั้นในเรื่องนโยบาย วัตถุประสงค์ การฝึกอาชีพระยะสั้น ตลอดจนสภาพ และปัญหาที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพที่สำคัญ คือ

นโยบายการฝึกอาชีพระยะสั้น

1. ปรับปรุงคุณภาพและแก้ไขปัญหาการผลิตกำลังคน ให้เหมาะสมตามความต้องการของประเทศ
2. เน้นการฝึกอาชีพ เพื่อประกอบอาชีพส่วนตัวให้มากขึ้น ทั้งในฐานะที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม โดยเน้นพื้นที่เป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค

3. สนับสนุนภาคเอกชนให้ดำเนินการฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้น พร้อมทั้งให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานของภาคราชการและเอกชนที่มีอยู่แล้วในการฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้น

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมพระยะสั้น

1. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ได้คุณภาพที่สอดคล้องตามความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และได้ปริมาณเพียงพอตามสาขาอาชีพต่าง ๆ
2. เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน การทำงานต่ำระดับ ทั้งด้านรายได้และเวลาการทำงาน
3. เพื่อเพิ่มโอกาสในยกระดับฝีมือแรงงาน
4. เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมอย่างรวดเร็ว
5. เพื่อสร้างระบบและกลไก การประสานงาน การฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้น ให้ครบวงจร ทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชนอันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้น

ศุภกัญญา จันทรสารทูล.(2535 : 39) ได้กล่าวถึงการจัดการฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นของไทยในปัจจุบัน มีการดำเนินงานโดยหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน การจัดฝึกอบรมมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่การฝึกอบรมเฉพาะทางอย่างเดียว จนถึงการฝึกอบรมที่สอดแทรกอยู่ในการฝึกอบรมอื่น ๆ นอกจากนั้นมีหน่วยงานเป็นจำนวนมากที่จัดฝึกอบรมเป็นครั้งคราว อย่างไรก็ตามก็คิหน่วยงานราชการที่ฝึกอบรมอาชีพอย่างต่อเนื่องและให้โอกาสประชาชนทั่วไปได้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ มีประมาณ 12 หน่วยงานคือ

1. กรมอาชีวศึกษา	2. กรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. กรมแรงงาน	4. กรมประชาสงเคราะห์
5. กรมการพัฒนาชุมชน	6. สำนักเร่งรัดพัฒนาชนบท
7. กรุงเทพมหานคร	8. กองอำนวยการรักษาความปลอดภัย
9. กรมส่งเสริมการเกษตร	10. กรมวิชาเกษตร
11. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	12. กรมวิทยาศาสตร์บริการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 2-3) ได้กล่าวถึงการฝึกอาชีพว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไม่ว่าจะศึกษานั้นจะจัดขึ้นเป็นกิจกรรมการศึกษาโดยเฉพาะ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพื่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีความสุขตามความเหมาะสม ให้กับประชาชนทั่วไปหรือบุคคลภายนอก ทั้งนี้ไม่รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ที่ปฏิบัติ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. การศึกษาสามัญขั้นพื้นฐานและต่อเนื่อง หมายถึง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้สามัญ สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักแสวงหาข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการคิดและการตัดสินใจในการดำรงชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ขั้นสูงต่อไป

2. การให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ข่าวสารข้อมูลแก่เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป ให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. การให้ความรู้และทักษะวิชาชีพ หมายถึง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ สามารถประกอบหรือพัฒนาอาชีพและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองที่เปลี่ยนแปลงไป กิจกรรมการศึกษาประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะตามเนื้อหา ดังนี้ คือ

3.1 การฝึกอบรมด้านอาชีพ จะเป็นการฝึกปฏิบัติและอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพที่ต้องการได้ หรือสามารถพัฒนาอาชีพเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้น

3.2 การประกอบด้านอื่น ๆ ที่มีใช้วิชาชีพเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ความสามารถ นำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันให้ดีขึ้น สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามความเหมาะสม ได้แก่ การอบรมด้านการวางแผนครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูบุตร การอบรมด้านการเป็นผู้นำชุมชน การอบรมด้านประชาธิปไตย การอบรมเพื่อความมั่นคงเป็นต้น

2.3. การฝึกอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์

การฝึกอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์ มุ่งเน้นการพัฒนาสตรีกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นสตรีผู้ด้อยโอกาสให้มีความรู้ทางด้านอาชีพ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อเพิ่มโอกาสการมีงานทำ และ รายได้ โดยสตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

1. ความเป็นมาของศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี

จากการที่ได้กำหนดนโยบายพัฒนาสตรี ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) ครั้งแรกภายใต้หัวข้อชื่อว่า "บทบาทสตรีในการพัฒนาประเทศ" ไว้ในบทพัฒนาสังคม และกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการที่สตรีถูกกล่อลวงไปค้าประเวณีให้ลดจำนวนน้อยลง ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพของสตรีโดยวิธีการฝึกอาชีพ โดยให้กรมประชาสงเคราะห์ โดยกองสัมมาอาชีวะสงเคราะห์ดำเนินการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพขึ้น ซึ่งได้จัดตั้งแห่งแรกที่จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม เมื่อปี พ.ศ.2522 ต่อมาได้มีการขยายจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีเพิ่มขึ้นในภาคต่างๆ ปัจจุบันมีจำนวน 7 แห่ง คือ

1. ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคเหนือ จังหวัดลำปาง จัดตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2522
2. ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคกลาง จังหวัดนนทบุรี จัดตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2530
3. ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีรัตนภา จังหวัดขอนแก่น จัดตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2533
4. ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ จัดตั้ง พ.ศ. 2533
5. ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคใต้ จังหวัดสงขลา จัดตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2534
6. ศูนย์ฝึกอาชีพเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2534

7. ศูนย์สงเคราะห์และฝึ กอาชีพสตรีจังหวัดเชียงราย จัดตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2538

1.1. วัตถุประสงค์การฝึ กอาชีพในศูนย์สงเคราะห์และฝึ กอาชีพสตรี

1. เพื่อให้ความรู้ด้านวิชาชีพแก่สตรีผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงได้

2. เพื่อป้องกันการถูกล่อลวงไปในทางเสื่อมเสียศีลธรรม

3. เป็นการส่งเสริมให้สตรีมีงานทำ มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

4. เพื่อเป็นการสร้างหลักฐานความมั่นคงแก่ตนเองและประเทศชาติ

1.2. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึ กอบรม

1. มีอายุระหว่าง 14 - 35 ปี

2. จบการศึกษาภาคบังคับ

3. มีฐานะยากจน และไม่ม้งานทำ

1.3. บริการต่างๆที่ผู้เข้ารับการฝึ กอบรมได้รับ

1. ที่พักอาศัย อาหาร 3 มื้อ เครื่องแต่งกาย และของใช้ส่วนตัวที่จำเป็นตามสมควร โดยมีค้ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

2. ให้การฝึ กอบรมวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยฝึ กอบรมตั้งแต่เวลา 08.30-16.00 น.หยุดวันเสาร์-อาทิตย์

3. ด้านการรักษาพยาบาล ได้จัดให้มีเรือนพยาบาลให้การรักษาผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย มีเจ้าหน้าที่พยาบาลดูแลอย่างใกล้ชิด ในกรณีที่มีอาการเจ็บป่วยมากจะนำส่งโรงพยาบาลเพื่อให้การรักษาต่อไป

4. การให้การช่วยเหลือทางสังคมสงเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

- ให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือแก้ปัญหา ด้านการปรับตัว และปัญหา

ครอบครัว

- เยี่ยมบ้าน

- ติดตามผลหลังสำเร็จการฝึ กอบรม

5. จัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ

6. การให้การสนับสนุนให้มีโอกาสศึกษาต่อโดยจัดให้มีการเรียน การสอน การศึกษาสายสามัญ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน และหลังจากเรียนครบ

หลักสูตร ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำจังหวัด จะมาดำเนินการสอบวัดผล เทียบความรู้ และออกประกาศนียบัตรรับรอง

7. การส่งเสริมให้ทำงานทำ โดยการจัดหางานให้ทำตามความสมัครใจ มีรายได้ประมาณเดือนละ 3,000 - 7,000 บาท/เดือนและสนับสนุนการประกอบอาชีพส่วนตัวทั้งในด้านการให้ความรู้และให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ รายละไม่เกิน 10,000 บาท

2. หลักสูตรที่จัดฝึกอบรมในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี

1. หลักสูตรปกติเป็นการฝึกอบรม ระยะเวลา 6 เดือน คือ ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ตัดเย็บเสื้อผ้าชาย พนักงานบริการ โรงแรม การทอผ้า การช่างประดิษฐ์ โภชนาการ คหกรรม(การบ้านการเรือน) เสริมสวยสตรี ตัดผมชาย ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็ก ช่างไฟฟ้า-ประปา ผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก พนักงานช่วยงานสำนักงาน พนักงานบันทึกข้อมูล คอมพิวเตอร์ ผู้ช่วยงานบ้านและพนักงานทำความสะอาดสำนักงาน และ ตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม

2. หลักสูตรระยะสั้นเป็นหลักสูตรเร่งรัดเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงาน มีระยะเวลาฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตร 1 - 4 เดือน คือ หลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี เสริมสวยสตรี ตัดผมชาย พิมพ์ดีด โภชนาการ ปีกผ้าโครสติกส ประดิษฐ์ดอกไม้สดและจัดดอกไม้ การประดิษฐ์ดอกไม้ด้วยวัสดุ การประดิษฐ์ของชำร่วย ถักโครเช การเกษตร การทำอิฐบรีค และทำเครื่องเงิน

3. หลักสูตรอบรมความรู้พิเศษ เป็นสูตรที่จัดให้มีการเรียนการสอนในหลักสูตรปกติและหลักสูตรเร่งรัด ซึ่งเป็นความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการทำงาน คือ วิชางานบ้านควรรู้ วิชาเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว วิชามารยาทในการเข้าสมาคม วิชาความรู้เรื่องยาเสพติด วิชาความปลอดภัยในการทำงาน วิชากฎหมายใกล้ตัว วิชาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วิชาเกษตรกรรมเบื้องต้น และวิชาวิถีทางสู่ความสำเร็จในการทำงาน

4. ภาคเอกชนกับการมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์

การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรเอกชน ปัจจุบันมีองค์กรเอกชนจำนวนมาก ที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินงานเช่นเดียวกันกับทางราชการ องค์กรอาสาสมัครเอกชนเป็นองค์กรขนาดเล็ก มีความคล่องตัวทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์ โดยกองสัมมาอาชีวะสงเคราะห์เห็นว่าการทำงานที่นำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ผลได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความสามารถขององค์กรเอกชน และความต้องการของตลาดแรงงาน จึงได้ประสานความร่วมมือในการฝึกอบรมวิชาชีพสตรี 5 หลักสูตร ดังนี้

4.1. การฝึกอาชีพหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก

1. ความเป็นมาในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม

ในสังคมปัจจุบันสภาวะเศรษฐกิจรัดตัว ทำให้สตรีซึ่งเดิมเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลบ้านเรือนดูแลเด็กและผู้สูงอายุในครอบครัว ต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านเพื่อหารายได้มาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ประกอบกับลักษณะครอบครัวในสังคมเมืองเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยว ไม่มีญาติพี่น้องเป็นผู้ช่วยเหลือรับภาระดังกล่าว ในขณะที่พ่อแม่ออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้เกิดความต้องการที่จะหาผู้ที่วางใจได้มาทำหน้าที่ผู้ดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็กขึ้น

2. หลักสูตรการฝึกอบรม

เป็นหลักสูตร 6 เดือน ประกอบด้วย ภาคทฤษฎี 284 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 672 ชั่วโมง โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านการดูแลผู้สูงอายุ หรือเด็ก ในโรงพยาบาล หรือตามบ้าน ซึ่งโครงสร้างของหลักสูตรี้ ดังรายละเอียดตาม ตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างของหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก

ภาคทฤษฎี		ภาคปฏิบัติ	
วิชา	ระยะเวลา	รายละเอียด	ระยะเวลา
1. การพยาบาลเบื้องต้น	284 ชั่วโมง	ฝึกภาคปฏิบัติในโรงพยาบาล สถานสงเคราะห์ คนชรา และในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน	672 ชั่วโมง
2. การดูแลเด็กแรกเกิดจนถึงก่อนวัยเรียน			
3. อุบัติเหตุในผู้สูงอายุ			
4. กายวิภาคศาสตร์			
5. กายภาพบำบัด			

ตารางที่ 2.1. (ต่อ)

6. ปัญหาผู้สูงอายุ			
7. วินัยและจริยธรรมวิชาชีพ			
8. โภชนาการ			
9. จิตวิทยาทั่วไป			
10. การจัดเก็บและตรวจหัตถ์สูตร			
11. กิจกรรมบำบัด			
12. การใช้ยาเบื้องต้น			

ที่มา : กองสัมาอาชีวสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

3. วิทยาการฝึกอบรม

กรมประชาสงเคราะห์ ร่วมกับโรงพยาบาลภาคเอกชนที่ร่วมจัดฝึกอบรม ประสานงานจัดหาวิทยากรทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ดังนี้

- ภาครัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลในพื้นที่สถาบันการศึกษา สถานรับเลี้ยงเด็ก สำนักงานสาธารณสุข สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน สถานสงเคราะห์คนชรา เป็นต้น
- ภาคเอกชน ได้แก่ โรงพยาบาลเอกชนที่ร่วมมือและดำเนินการด้านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน โรงเรียนสอนสอนวิชาชีพการดูแลผู้สูงอายุและเด็ก

4. สถานที่ฝึกอบรม

- ภาคทฤษฎี ฝึกที่หน่วยงานของกองสัมาอาชีวสงเคราะห์ คือ ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี 7 แห่ง
- ภาคปฏิบัติ ฝึกที่โรงพยาบาลเอกชนที่ร่วมการฝึกอบรม ได้แก่ โรงพยาบาลกล้วยน้ำไท โรงพยาบาลมหาชัย โรงพยาบาลโกสเด้นเขียส์ โรงพยาบาลอัมรินทร์ โรงพยาบาลวิภาวดี โรงพยาบาลราชบุรีอินดี โรงพยาบาลรัฐบาล ได้แก่ โรงพยาบาลอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา โรงพยาบาลชลประทานรังสฤษดิ์ โรงพยาบาลศิริราช และหน่วยงานของกรมประชาสงเคราะห์ เช่น สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน สถานสงเคราะห์คนชรา

5. ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

- กรมประชาสงเคราะห์รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านวิทยากร ค่าใช้จ่ายด้านเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ ในการฝึกอบรมภาคทฤษฎี และรับผิดชอบเครื่องแบบและค่าอาหาร ตลอดระยะเวลาฝึกอบรม 6 เดือน

- โรงพยาบาลภาคเอกชน รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านค่าวิทยากรค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ และจัดที่พักอาศัยระหว่างการฝึกงาน

6. จัดหางานให้ทำภายหลังสำเร็จการฝึกอบรม

- โรงพยาบาลเอกชนจัดหางานให้ทำโดยรับผู้สำเร็จการฝึกอบรมเข้าทำงานเป็นพนักงานของโรงพยาบาล หรือกรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้จัดหางานให้ทำโดยตรง ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.2.

ตารางที่ 2.2 จำนวนเยาวชนสตรีที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก ในปี พ.ศ.2540

ที่	สถานที่สำเร็จการฝึกอบรม	จำนวนผู้สำเร็จการฝึกอบรม	ประเภทงาน			หมายเหตุ
			เป็นพนักงานในร.พ.ที่ฝึก	ทำงานตามบ้าน	โรงเรียนอนุบาล	
1.	โรงพยาบาลศิริราช	8	-	8	-	-
2.	โรงพยาบาลวิภาวดี	116	116	-	-	-
3.	โรงพยาบาลกสวชน้ำไท	311	311	-	-	-
4.	โรงพยาบาล โกลเด้นเฮียร์	36	31	5	-	-
5.	โรงพยาบาลมหาชัย (จังหวัดสมุทรสาคร)	31	15	16	-	-
6.	โรงพยาบาลราชบุรีอินดี (จังหวัดสงขลา)	33	33	-	-	-
7.	โรงพยาบาลอัมรินทร์	24	24	-	-	-
8.	ศูนย์ ฝึกอบรมอาชีพจ.เชียงใหม่	95	8	78	9	ทำงานเป็นพนักงาน -ร.พ.พาน 3คน -ร.พ.เกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ 1 คน -ร.พ.ราม 1 คน -ร.พ.ประจำอำเภอ

ตารางที่ 2.2.(ต่อ)

9	ศูนย์ฝึ กอาชีพภาคกลาง จังหวัดนนทบุรี	41	-	31	10	(พินิจ โลก) 3 คน -ร.ร.อนุบาลเอก ชน 4 คน
10	ศูนย์ฝึ กอาชีพรัตนภา (จังหวัดขอนแก่น)	33	-	28	5	-สถาน สงเคราะห์ เด็กอ่อนปาก เกร็ด 6 คน
	รวม	728	538	166	24	

ที่มา : กองสั มมาอาชีพสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

4.2. การฝึ กอาชีพหลักสูตรการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ

1. ความเป็นมาในการจัดทำหลักสูตรฝึ กอบรม

ในภาวะปัจจุบัน แม้ว่าอุตสาหกรรมโดยรวมจะมีการกระจายตัว ไปอยู่ทั่วทุกภูมิภาคแต่อัตราการว่างงานในลักษณะแอมแปงยังคงมีอยู่ต่อไป ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดการพัฒนาทักษะวิชาชีพอย่างเป็นระบบให้กับกลุ่มที่มีการศึกษาค่ำ ไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่กระบวนการผลิตหรือเข้าสู่อุตสาหกรรมการผลิตได้ การที่จะได้รับ การพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นจึงเป็นไปได้ช้า หากแรงงานเหล่านั้น ได้มีทักษะฝึ มือมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่งานประเภทอุตสาหกรรมสิ่งทอแล้ว โอกาสในการทำงานจะมีเพิ่มมากขึ้น

2. หลักสูตรการฝึ กอบรม

ประกอบด้วยความรู้ใน ภาคทฤษฎี 84 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 768 ชั่วโมง โดยเนื้อหาของหลักสูตรปรากฏดังรายละเอียดตาม ตารางที่ 2.3. ดังนี้

ตารางที่ 2.3 โครงสร้างของหลักสูตรการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ

ภาคทฤษฎี		ภาคปฏิบัติ	
วิชา	ระยะเวลา	รายละเอียด	ระยะเวลา
1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	84 ชั่วโมง	เป็นการฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอ	768 ชั่วโมง
2. เทคนิคการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความสุข			
3. สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน			
4. การพัฒนาคุณภาพงาน (Q.C.C.)			

ที่มา : กองสัมนาอาชีพสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

3. วิทยากรฝึกอบรม

- ภาคทฤษฎี วิทยากรของศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมอาชีพสตรี
- ภาคปฏิบัติ วิทยากรของบริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพจำกัด

4. สถานที่ฝึกอบรม

- ภาคทฤษฎีฝึกอบรมที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมอาชีพสตรี
- ภาคปฏิบัติ ฝึกอบรมที่บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัดและบริษัท

จัดหาที่พักให้

5 วัสดุเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด เป็นผู้จัดหา

6. ค่าเบี้ยเลี้ยงระหว่างฝึกภาคปฏิบัติ บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด จะจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้สตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรม วันละ 113 บาท

7. การจัดหางานให้ทำภายหลังสำเร็จการฝึกอบรม

บริษัท โรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด รับบรรจุเป็นพนักงานประจำ โดยได้รับค่าจ้างและสวัสดิการในอัตราที่กฎหมายกำหนด

4.3. การฝึกอบรมหลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม

1. ความเป็นมา ในการจัดทำหลักสูตร

เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจมีความเจริญเติบโต อุตสาหกรรมด้านโรงแรม เป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง กล่าวคือเป็นอุตสาหกรรมที่อำนวยความสะดวก และบริการ ให้แก่ผู้เดินทางและนักท่องเที่ยว สามารถทำรายได้ให้กับประเทศ ทำให้บริการด้านนี้ขาดแคลนบุคลากร ดังนั้นกรมประชาสงเคราะห์จึงได้กำหนดให้มีการฝึกอาชีพ"หลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม เพื่อให้สตรีกลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสศึกษาต่อในอาชีพที่ความต้องการของตลาดแรงงาน

2. หลักสูตรการฝึกอบรม

เป็นหลักสูตร 6 เดือน ภาคทฤษฎี 430 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 410 ชั่วโมง ดังรายละเอียดความตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4. โครงสร้างหลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม

ภาคทฤษฎี		ภาคปฏิบัติ	
เนื้อหา	ระยะเวลา	รายละเอียด	ระยะเวลา
1.ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมโรงแรม	430ชั่วโมง	ฝึกปฏิบัติ ด้านบริการ โรงแรมในส่วนต่างๆ ได้แก่ แผนกอาหาร เครื่องดื่ม ห้องพัก	410ชั่วโมง
2. การบริการโรงแรม			
3. มนุษย์สัมพันธ์และการปรับตัว			
4. ความรับผิดชอบของฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม			
5. คำศัพท์ที่ใช้ในฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม			
6. อาหารหลักและวิธีการประกอบอาหาร			

ที่มา : กองสัมมาอาชีพสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

3. วิทยาการฝึกอบรม

- ภาคทฤษฎี ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีรับผิดชอบจัดหาวิทยากร
- ภาคปฏิบัติ โรงแรมที่ร่วมรับสตรีเข้าฝึกเป็นผู้จัดหาวิทยากรฝึกงาน

4 สถานที่ฝึกอบรม

- ได้รับความร่วมมือจากโรงแรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือในจังหวัดใกล้เคียง
 รับสมัครเข้าฝึกภาคปฏิบัติได้แก่ โรงแรมอิสตินเลคไซด์ โรงแรมรอยัล โรงแรมรามมา
 การ์เด็นท์ โรงแรมริชมอนด์ โรงแรมมารวยการ์เด็นท์ โรงแรมอมารีแอร์พอร์ต โรง
 แรมโกldenครากอนโดยมีการฝึกอบรม ดังนี้

- ภาคทฤษฎี ฝึกอบรมที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี
- ภาคปฏิบัติ ฝึกอบรมที่โรงแรมที่ฝึก

4. การฝึกอาชีพหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน

1. ความเป็นมาในการฝึกอบรม

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมีการนำเครื่องมือเครื่อง
 ใช้ที่ทันสมัย เข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันและในสำนักงานมากขึ้น จึงมีการพัฒนาบทบาท
 และหน้าที่ของพนักงานที่ทำงานในสำนักงานให้มีความทันสมัยตามเทคโนโลยี การที่
 ได้รับการฝึกอบรมจะทำให้มีความเข้าใจในเครื่องมือที่ใช้ในสำนักงาน ทำให้สามารถ
 ยกระดับฐานะหรือรายได้ และประกอบกับเป็นช่วงเวลาที่ตลาดแรงงานมีการขยายตัว
 ทางด้านธุรกิจด้านนี้ ดังนั้นจึงกำหนดให้มีการจัดฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรพนักงานช่วย
 งานสำนักงานขึ้น ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

2. หลักสูตรการอบรม

เป็นหลักสูตร 6 เดือน ประกอบด้วย การฝึกอบรมภาคทฤษฎี 612 ชั่วโมง และ ภาคปฏิบัติ 228 ชั่วโมง ซึ่งรายละเอียดของหลักสูตร ปรากฏตามตาราง ที่ 2.5

ตารางที่.2.5 โครงสร้างของหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน

ภาคทฤษฎี		ภาคปฏิบัติ	
เนื้อหา	ระยะเวลา	รายละเอียด	ระยะเวลา
1.การใช้ภาษาไทยและธุรการสำนักงาน	612 ชั่วโมง	ฝึกภาคปฏิบัติด้าน งานสำนักงานเพื่อหา ความชำนาญ	228 ชั่วโมง
2.การใช้เครื่องมือปฏิบัติการสำนักงาน			

1
1-05.6

๐ ๔๔๗ ก
25๕1 ๓.๒
เลขเรียกหนังสือ.....
เลขทะเบียน..... 5782
วันที่..... 2.5 เม.ย. 2545

ตารางที่ 2.5. (ต่อ)

3.งานเลขานุการเบื้องต้น			
4.หลักการขายเบื้องต้น			
5.องค์การธุรกิจและการจัดการ			
6.การพัฒนาบุคลิกภาพและมารยาททางธุรกิจ			
7.การบัญชีเบื้องต้น			
8.การพิมพ์ดีดด้วยเครื่องพิมพ์ดีดธรรมดาและไฟฟ้า			
9.ความรู้เบื้องต้นเรื่องคอมพิวเตอร์			
10. ภาษาอังกฤษเบื้องต้นในสำนักงาน			

ที่มา : กองสัมนาอาชีพสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

3. วิทยากรฝึกอบรม

- ภาคทฤษฎี ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมอาชีพสตรี จัดหาวิทยากร
- ภาคปฏิบัติ หน่วยงานภาคเอกชนจัดสอนงานให้

4. สถานที่ฝึกอบรม

- ภาคทฤษฎี ฝึกอบรมในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมอาชีพสตรี
- ภาคปฏิบัติ ฝึกอบรมในหน่วยราชการและภาคเอกชนต่างๆ

เช่น สำนักงานประกันภัยจังหวัดนนทบุรี สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดนนทบุรี สถานแรกรับเด็กชายจังหวัดนนทบุรี สำนักงานพานิชย์จังหวัดนนทบุรี สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดนนทบุรี สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนนทบุรี กองวิชาการและแผนงาน กรมประชาสงเคราะห์ ส่วนในหน่วยภาคเอกชนประกอบด้วย องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) โรงงานทอผ้ากรุงเทพฯ บริษัทดารามือ จำกัด บริษัทซีดีเวลลอปเมนต์ จำกัด บริษัทอุบลชาติ โรงแรมอิสตินเลคไซด์ บริษัทเจซี เซนต์หลุย จำกัด ห้างจัสโก้ รัตนวิเบศร์ โรงแรมรอยัล บริษัทโคชิบา หจก.สงเสริมการทอ

5. การจ่ายเบี้ยเลี้ยงระหว่างฝึกภาคปฏิบัติ ระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ หน่วยงานภาคเอกชน จะจ่ายเบี้ยเลี้ยงในการฝึกภาคปฏิบัติ วันละ 100-150 บาท

6. การจัดที่พักอาศัย

- ระหว่างการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ผู้เข้ารับการฝึกอบรม พักที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี
- ระหว่างการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ สตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรมพักที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพของกงสัมมาอาชีวสงเคราะห์ หรือหน่วยงานภาคเอกชนที่รับสตรีเข้าฝึกภาคปฏิบัติ

7. การจัดหางานให้ทำภายหลังสำเร็จการฝึกอบรม

หน่วยงานภาคเอกชนที่รับสตรีเข้าฝึกภาคปฏิบัติ จะพิจารณารับเข้าทำงานภายหลังสำเร็จการฝึกอบรม โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้างตามวุฒิการศึกษา

5. การฝึกอาชีพหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม

1. ความเป็นมาในการจัดทำหลักสูตร

สืบเนื่องจากการที่ประเทศไทยได้มีวิวัฒนาการด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าเจริญก้าวหน้า โดยการใช้จักรอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมาจำหน่าย และมุ่งเน้นการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นสินค้าส่งออกทำรายได้ให้แก่ประเทศมากขึ้น กรมประชาสงเคราะห์ โดยกงสัมมาอาชีวสงเคราะห์ จึงได้กำหนดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรมขึ้น เพื่อให้ผู้สำเร็จการฝึกอบรมได้มีความรู้ในด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าในระบบอุตสาหกรรมตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นการขยายโอกาสของการทำงานและการมีรายได้ของสตรีให้เพิ่มมากขึ้น

2. หลักสูตรการฝึกอบรม

ประกอบด้วยความรู้ด้านทฤษฎี จำนวน 480 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ จำนวน 240 ชั่วโมง ดังปรากฏรายละเอียด ตามตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.8 โครงสร้างของหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม

ภาคทฤษฎี		ภาคปฏิบัติ	
เนื้อหา	ระยะเวลา	เนื้อหา	ระยะเวลา
1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือตัดเย็บจักรอุตสาหกรรม	480 ชั่วโมง	ฝึกงานในด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรมในโรงงาน	360 ชั่วโมง
2. การตัดเย็บเบื้องต้น			
3. การคำนวณเกี่ยวกับการตัดเย็บและวัดตัว			
4. วิธีสร้างแบบและการฝึกตัดเย็บ			
5. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรม			
6. การวิเคราะห์ขั้นตอนการเย็บระบบอุตสาหกรรม			
7. เครื่องมือในการตัดผ้าระบบอุตสาหกรรม			
8. การกำหนดขนาดของเสื้อ			
9. การควบคุมตรวจสอบคุณภาพของงาน			
10. หลักภูมิดำระบบอุตสาหกรรม			
11. การบำรุงรักษาเครื่องจักร			

ที่มา : กองสัมนาอาชีพสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

8. วิทยาการฝึกอบรบ

- ภาคทฤษฎี ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี จัดหาวิทยากร
- ภาคปฏิบัติ หน่วยงานภาคเอกชนจัดสอนงานให้

4. สถานที่ฝึกอบรบและค่าใช้จ่าย ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดฝึกอบรบ หลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม มีดังนี้

- โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ได้แก่ หจก.สงเส็งการทอ เสงสินทวีบุติก ฯลฯ ได้รับผู้เข้ารับการฝึกอบรมของศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีเข้าทำงาน โดยระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับการพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพ และได้รับค่าจ้างจากการฝึกภาคปฏิบัติ

- โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าอุตสาหกรรมต่างๆ ได้แก่ บริษัทภัทยาอุตสาหกรรมกิจ บริษัทพะเยาการ์เมนต์ บริษัทคันตียนันท์การ์เมนต์ได้สนับสนุนความรู้ด้านการจัดการระบบโรงงานอุตสาหกรรม

- สโมสรไลออนส์ พระราม 4 กรุงเทพฯ ร่วมกับมูลนิธิหยาดฝน จังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนการก่อสร้างโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ศูนย์ไลออนส์พัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และสโมสรไลออนส์รัตนโกสินทร์ ร่วมกับสโมสรไลออนส์จังหวัดสกลนคร สนับสนุนเงินก่อสร้างโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ก่อสร้างโรงงาน ศูนย์ไลออนส์พัฒนาอาชีพ บ้านนาทม ตำบลแมคนาทม อำเภอโคกสีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

- มูลนิธิซิเมนต์ไทย ได้เข้ามามีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมพิเศษ เพื่อพัฒนาอาชีพ ตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรมแก่สตรีผู้สำเร็จการฝึกอบรม ได้แก่

1 จัดอบรมหลักสูตร ความรู้เบื้องต้นในการบริหารธุรกิจ และพื้นฐานการตลาด

2 จัดอบรมหลักสูตรการจัดการและการบริหารโรงงาน(5ส)

3 จัดฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ

บทที่ 3

วิธีการศึกษาและการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรีของกรมประชาสัมพันธ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

3.1. วิธีการศึกษา

1. เป็นการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตการศึกษา

1. โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key - Infomant) ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 เป็นเจ้าหน้าที่ในองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นเจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรมจากศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี
จำนวน 5 คน

3.2.แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In - Depth Interview)

แนวทางการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในองค์กรเอกชน

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนตัว

1.1. เพศ

1.2 อายุ

1.3.การศึกษา

1.4.ภูมิลำเนา

1.5.ที่ตั้งขององค์กร

1.6.จำนวนลูกจ้างในองค์กร

1.7.ประเภทของธุรกิจองค์กร

1.8 สาเหตุที่ทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมขององค์กรในการฝึกอาชีพสตรีของกรมประชา- สงเคราะห์

2.1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน

1. ความเข้าใจและรับทราบนโยบายของกรม หน่วยงาน
2. ความเข้าใจในข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงาน
3. การเข้าร่วมประชุมกำหนดแนวทางในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน

2.2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

1. ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้
2. การได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรม
3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด

(ด้านคน เงิน ระเบียบปฏิบัติ)

2.3. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

1. การได้รับการยอมรับในข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา
2. การนำข้อเสนอแนะมาแก้ไข ปรับปรุงกิจกรรม
3. การได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปรับปรุงกิจกรรม

2.4. การมีส่วนร่วมในการทดสอบ ติดตามประเมินผลการฝึกอบรม

1. กิจกรรมการทดสอบ ติดตามประเมินผลการฝึกอบรม
2. การมีส่วนร่วมในการทดสอบ ติดตามประเมินผลการฝึกอบรม
3. การนำผลที่ได้มาปรับปรุงกิจกรรม
4. ปัญหา อุปสรรคในการทดสอบ ติดตามประเมินผลการฝึกอบรม

ส่วนที่ 3. ข้อเสนอแนะอื่นๆต่อการปฏิบัติงานฝึกอาชีพสตรีของกรมประชา- สงเคราะห์

แนวทางการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนตัว

- 1.1. เพศ
- 1.2. อายุ

- 1.3.การศึกษา
- 1.4. ตำแหน่ง
- 1.5.ภูมิลำเนา
- 1.6. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการที่องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี

- 2.1. การยอมรับองค์กรเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม
- 2.2. ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ภาคเอกชนจัด
- 2.3. ความคิดเห็นต่อความตั้งใจและความเสียสละของภาคเอกชนเข้ามาร่วมจัดอบรมสตรี
- 2.4. ผลดี ผลเสีย ของการที่องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แนวทางการสัมภาษณ์ ผู้สำเร็จการฝึกอบรมจากศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนตัว

- 1.1. เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3.การศึกษา
- 1.5.ภูมิลำเนา
- 1.6. ฝึกอบรมวิชาชีพ
- 1.7. ระยะเวลาที่ฝึกอบรม

ส่วนที่ 2. ความคิดเห็นต่อการที่องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี

- 2.1. รูปแบบการให้ความช่วยเหลือที่องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 2.2. การยอมรับในความช่วยเหลือ
- 2.3. ความแตกต่างของการฝึกอบรมในศูนย์ฯและในองค์กรเอกชน

2.4. ความพึงพอใจในสวัสดิการในด้านต่างๆเช่น ค่าตอบแทนในการฝึกงาน ที่พัก อาหาร

2.5. ผลดี ผลเสียของการที่องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพ

ขั้นตอนในการพัฒนาแนวการภาษณ์แบบเจาะลึก กระทำโดยศึกษาข้อมูลเอกสารและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมเป็นประเด็นคำถาม เมื่อได้ประเด็นคำถามแบบเจาะลึกแล้ว ผู้ศึกษานำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา

3.3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยตรงจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key - Infomant) โดยการสัมภาษณ์ตามแนวทางที่ได้จัดสร้างไว้ก่อนแล้ว

3.4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้อาจจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นมาวิเคราะห์เทียบเคียงแนวคิดทฤษฎี ควบคู่กับบริบท(Context)

5. รายงานผลการศึกษา

ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลด้วยการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistic) ได้แก่ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยประกอบในการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาถึงการนำองค์กรเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมหลักสูตรของกรมประชาสัมพันธ์ โดยแบ่งกลุ่มการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก หลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน หลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม หลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม หลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรม สิ่งทอ ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ในองค์กรภาคเอกชน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมหลักสูตร กรมประชาสัมพันธ์ กลุ่มที่ 3. เป็นกลุ่มผู้สำเร็จการฝึกอบรมจากศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมหลักสูตรของกรมประชาสัมพันธ์ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาหรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In - Depth Interview) และการเยี่ยมชมสถานประกอบการของเอกชน และหน่วยงานของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งผลการศึกษาและการวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มมี ดังต่อไปนี้

4.1. ลักษณะทั่วไปของกรณีศึกษา

1.กลุ่มองค์กรภาคเอกชน

จากการศึกษาพบว่าตัวแทนองค์กรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย(ร้อยละ 80.00) มีอายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี(ร้อยละ 60.00) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 60.00) มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคกลาง(ร้อยละ 80.00) ที่ตั้งขององค์กรอยู่ในภาคกลาง(ร้อยละ 100.00)และประเภทของธุรกิจคือ ธุรกิจสิ่งทอ(ร้อยละ 40.00) ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 4.1.

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1(เจ้าหน้าที่องค์กรภาคเอกชน)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (ร้อยละ) N=5
1.เพศ	
-ชาย	4 (80.00)
-หญิง	11 (20.00)

ตารางที่ 4.1.(ต่อ)

2.อายุ	
-25-35	1 (20.00)
-36-45	3 (60.00)
-46-55	1 (20.00)
3.การศึกษา	
-ปวช-ปวส	1 (20.00)
-ปริญญาตรี	3 (60.00)
-ปริญญาโท	1 (20.00)
4. ภูมิถิ่นเนา	
-ภาคกลาง	4 (80.00)
-ภาคเหนือ	1 (20.00)
5. ที่ตั้งขององค์กร	
-ภาคกลาง	5 (100.00)
6.จำนวนลูกจ้างในองค์กร	
-50-100 คน	1(20.00)
-101-150 คน	1 (20.00)
-151-200 คน	1 (20.00)
-200 คนขึ้นไป	2 (40.00)
7. ประเภทของธุรกิจองค์กร	
-เป็นสถานประกอบการ	1 (20.00)
-โรงแรม	1 (20.00)
-สำนักงาน	1(20.00)
-โรงงานเสื้อผ้า	2 (40.00)
8. มีส่วนร่วมในการดำเนินการหลักสูตร	
-ผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก	1 (20.00)
-ช่วยงานสำนักงาน	1 (20.00)
-บริการโรงแรม	1 (20.00)
-ตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม	1 (20.00)
-เตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ	1 (20.00)

2. กลุ่มเจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 80.00) มีอายุอยู่ในช่วง 46-55 ปี(ร้อยละ 80.00) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี(ร้อยละ 60.00) มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(ร้อยละ 40.00) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน คือ 26-30 ปี (ร้อยละ 60.00) ที่ตั้งของหน่วยงานตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 40.00) ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.2.

ตารางที่ 4.2. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2(เจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน(ร้อยละ) N = 5
1. เพศ	
-ชาย	1 (20.00)
-หญิง	4 (80.00)
2.อายุ	
-36-45	1 (20.00)
-46-55	4 (80.00)
3. การศึกษา	
-ปริญญาตรี	3 (60.000)
-ปริญญาโท	2 (40.00)
4. ภูมิลำเนา	
-ภาคกลาง	1 (20.00)
-ภาคเหนือ	1 (20.00)
-ภาคตะวันออก	1 (20.00)
-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2 (40.00)
5.ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน	
-21-25 ปี	2 (40.00)
-26-30 ปี	3 (60.00)

ตารางที่ 4.2.(ต่อ)

6.ที่ตั้งของหน่วยงาน	
-ภาคกลาง	1 (20.00)
-ภาคเหนือ	1 (20.00)
-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2 (40.00)
-ภาคตะวันออก	1 (20.00)

3. กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษากอบรมจากศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ผู้ผ่านการศึกษากอบรมเป็นเพศหญิง(ร้อยละ 100.00) มีอายุอยู่ในช่วง 15-20 ปี (ร้อยละ 100.00) มีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 100.00) มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ(ร้อยละ 80.00) สำเร็จการศึกษากอบรมแล้วเป็นเวลา 3 เดือน - 1 ปี (ร้อยละ 60.00) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.3.

ตารางที่ 4.3. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3(ผู้สำเร็จการศึกษากอบรมจากศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน(ร้อยละ) N = 5
1.เพศ	
-หญิง	5 (100.00)
2. การศึกษา	
-มัธยมศึกษาปีที่ 3	5 (100.00)
3. ภูมิลำเนา	
-ภาคเหนือ	4 (80.00)
-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1 (20.00)
4. ผ่านการศึกษากอบรมหลักสูตร	
-ผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก	1 (20.00)
-ผู้ช่วยงานสำนักงาน	1 (20.00)
-บริการโรงแรม	1 (20.00)
-ตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม	1 (20.00)
-เตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ	1 (20.00)
5. ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษากอบรม	
-3 เดือน - 1 ปี	3 (60.00)
-1 ปี - 2 ปี	2 (40.00)

2. ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรภาคเอกชน เป็นรายกรณี 5 ราย ความลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม อาชีพรสตรี้ ปรากฏผล ดังนี้

2.1. มูลเหตุจูงใจที่ทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม อาชีพรสตรี้ของกรมประชาสงเคราะห์

1. เพราะมีความต้องการแรงงานที่มีศักยภาพและความสามารถที่ตรงกับความต้องการผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการอบรมในเนื้อหาความรู้ คุณสมบัติตามที่สถานประกอบการต้องการ และคุณสมบัติของผู้เข้าอบรมในหลักสูตรต่างๆ เช่น

- หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก ผู้อบรมจะต้องมีส่วนสูง 155 เซ็นติเมตร มีอายุ 15 - 30 ปี มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้พอสมควร และมีใจในรักในอาชีพนี้

- หลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน ผู้อบรมจะต้องมีความรู้ในการใช้ภาษาไทย อังกฤษ เป็นอย่างดี

- หลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม ผู้อบรมจะต้องมีรูปร่างหน้าตาและบุคลิกภาพที่ดี

- หลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม และหลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมสิ่งทอ ผู้อบรมจะต้องมีส่วนสูง 155 เซ็นติเมตร และมีอายุ ระหว่าง 15 - 30 ปี

2. การรับผู้ที่ผ่านการอบรมและการฝึกงานเข้าเป็นพนักงาน จะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับระบบการทำงานและวัฒนธรรมขององค์กร ได้ดีกว่าพนักงานที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม

3.. เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการสรรหาบุคลากรหรือพนักงานเข้าทำงาน ในสถานประกอบการมักประสบปัญหาพนักงานเข้าออกเป็นประจำ ทำให้เป็นผลเสียหายและกระทบต่อยอดการผลิต หรือบางครั้งมีการลาออกมากทำให้การดำเนินการของสถานประกอบการต้องหยุดชะงัก และการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมกับกรมประชาสงเคราะห์ สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายในเรื่อง

- การประชาสัมพันธ์ การประกาศรับสมัครพนักงาน บางครั้งการดำเนินการประชาสัมพันธ์จะต้องมีการประสานงานในพื้นที่ ในชนบท สถานศึกษา หน่วยงานของรัฐจะเข้าถึงพื้นที่ได้ดีกว่า ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์สามารถประสานงาน

ประชาสงเคราะห์จังหวัด ประชาสงเคราะห์อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ได้คิดว่า

- วิทยากรที่อบรมภาคทฤษฎี ซึ่งเป็นวิทยากรของศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีก็เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานให้ไปศึกษาดูงาน ฝึกอบรมเพิ่มทักษะ เทคนิคความรู้เฉพาะด้านมาแล้ว และการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกภาคปฏิบัติเป็นการลดภาระเรื่องวิทยากรฝึกอบรมภาคทฤษฎี ซึ่งเป็นการประหยัดงบประมาณของภาคเอกชนได้มากกว่าการที่จะจัดฝึกอบรมเอง

- วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ซึ่งรัฐบาลก็ให้เงินสนับสนุนในการดำเนินการของศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี ภาคเอกชนไม่ต้องรับภาระในการดำเนินการด้านนี้

4. ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม ซึ่งเปรียบเสมือนกับการมีส่วนร่วมในการลงทุน และมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ในสิ่งที่ลงทุนไป นอกจากนั้นในการลงทุนของภาคเอกชนยังเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมของรัฐ และช่วยพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานแก่สตรี เยาวสตรี ให้ได้พัฒนาตนเอง ทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์สถานประกอบการของตนในเรื่องของการเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาคน และสังคมอีกด้วย

2.2. ลักษณะของการมีส่วนร่วมวางแผนในการฝึกอาชีพสตรี จากการศึกษารายการณีเจ้าหน้าที่ในองค์กรเอกชน 5 ราย มีความเหมือนและความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ดังปรากฏผลตามตารางที่ 4.4. ดังนี้

ตารางที่ 4.4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มกรณีศึกษากลุ่มที่ 1 (เจ้าหน้าที่
องค์กรภาคเอกชน) 5 ราย

การมีส่วนร่วมวางแผน	รายชื่อ	รายชื่อ	รายชื่อ	รายชื่อ	รายชื่อ
	1	2	3	4	5
1. การรับทราบนโยบายการดำเนินงานของหน่วยงาน กรมประชาสงเคราะห์	✓	✓	-	✓	-
2. การรับทราบในข้อมูลหน่วยงาน	✓	✓	-	✓	✓
3. มีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูล	✓	✓	-	✓	✓
4. ร่วมวางแผนกิจกรรม สร้างรูปแบบการฝึกอบรม	✓	✓	✓	✓	✓
5. ร่วมวางแผนกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละด้าน	✓	✓	✓	✓	✓
6. ร่วมวางแผนประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง ที่ 4.4 สามารถอธิบายได้ว่าภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ
ดำเนินการกำหนดหลักสูตร ขั้นตอน วิธีการอบรม และแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบใน
การฝึกอบรม แต่พบว่าภาคเอกชนบางรายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยยังไม่
เข้าใจนโยบายการดำเนินงานของหน่วยงาน หรือกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเรื่อง
สำคัญที่จะต้องรับทราบเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมในหลักสูตรต่อไป

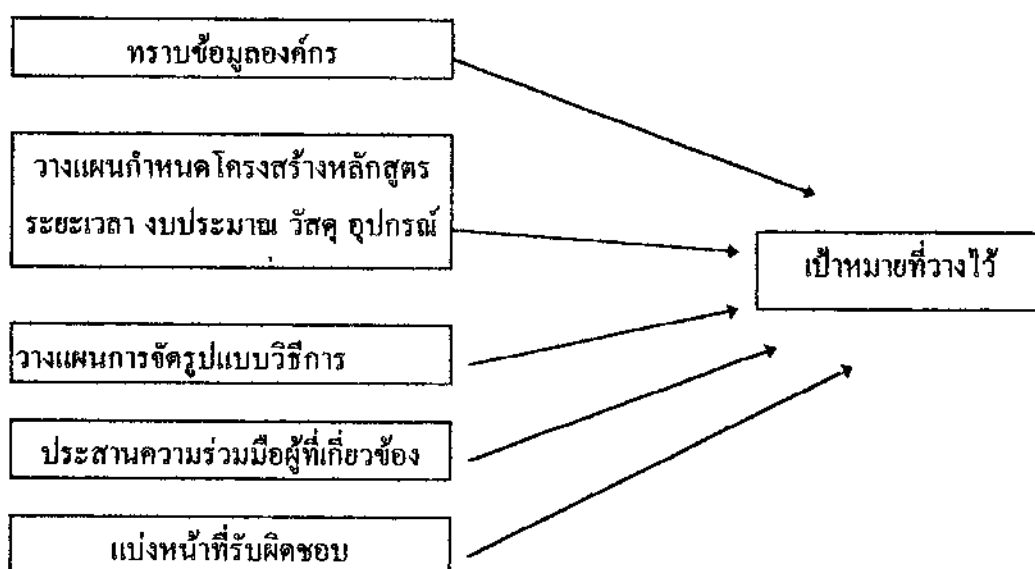
การมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการฝึกอบรม เป็นการกำหนดขั้นตอน
ต่างๆในการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่แต่ละฝ่ายจะรับไป
ดำเนินการ ซึ่งจากการสัมภาษณ์พูดคุยกับตัวแทนองค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม
หลักสูตรต่างๆ ต่างก็มีความเข้าใจและได้ร่วมวางแผนในกิจกรรมข้อนี้เป็นอย่างดี
และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

-การวางแผนดำเนินการตั้งแต่ การประชาสัมพันธ์ การรับสมัคร โดยส่ง
ข่าวการรับสมัครไปยังจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ วางแผนกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับ
การอบรม และการคัดเลือกผู้สมัคร

- การวางแผนกำหนดรูปแบบและวิธีการฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์
งบประมาณที่ใช้ระยะเวลาฝึกอบรม สถานที่จัดฝึกอบรม โครงสร้างของหลักสูตรการฝึกอบรม
ในภาคปฏิบัติและทฤษฎี รายละเอียดของเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลง
ความต้องการของตลาดแรงงานและผู้บริโภค ซึ่งนอกจากเนื้อหาในด้านวิชาชีพ

แล้วยังกำหนดให้มีความรู้พิเศษ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิต เช่น วิชากฎหมายเบื้องต้น วิชาความปลอดภัยในการทำงาน วิชาสารสนเทศ วิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิชาเพศศึกษา ฯลฯ

- การวางแผนกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นการกำหนดรายละเอียดความรับผิดชอบในการฝึกอบรม ซึ่งทั้ง 5 หลักสูตรดังกล่าวได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมภาคทฤษฎีในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี และฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการของภาคเอกชน ซึ่งรูปแบบการดำเนินการวางแผนดำเนินการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและกรมประชาสัมพันธ์สามารถกำหนดเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 4.1. รูปแบบกระบวนการวางแผน

2.8. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการจัดหาวิทยากรฝึกอบรม การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ฝึกปฏิบัติ ซึ่งการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมดังกล่าว จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกอบรมภาคปฏิบัติในหลักสูตรต่างๆ มีดังนี้

- หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ ผู้เข้าอบรมได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ฝึก วิทยากร และสถานที่พัก ส่วนค่าอาหารระหว่างการฝึกอบรมศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีที่ส่งเข้าฝึกเป็นผู้รับผิดชอบ

- หลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน และพนักงานบริการ โรงแรม ภาคเอกชนสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ฝึกปฏิบัติ ส่วนที่พักและค่าอาหาร ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีที่ส่งเข้าฝึก เป็นผู้รับผิดชอบ

- หลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม และหลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ ภาคเอกชนรับผิดชอบในเรื่อง สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ วิทยากร วัสดุ อุปกรณ์ อาหาร ที่พัก และค่าเบี้ยเลี้ยง ระหว่างการฝึก วันละ 100 - 150 บาท รายละเอียดดังกล่าวปรากฏผลใน ตารางที่ 4.5.

ตารางที่ 4.5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มกรณีศึกษาครั้งที่ 1 (เจ้าหน้าที่องค์กรภาคเอกชน) 5 ราย

การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	รายชื่อ 1	รายชื่อ 2	รายชื่อ 3	รายชื่อ 4	รายชื่อ 5
1. ร่วมสนับสนุนวิทยากรฝึกอบรมภาคปฏิบัติ	✓	✓	✓	✓	✓
2. ร่วมสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติ	✓	✓	✓	✓	✓
3. ให้การสนับสนุนเบี้ยเลี้ยงระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ	-	-	-	✓	✓
4. ให้การสนับสนุนที่พัก อาหารระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ	✓	-	-	✓	✓

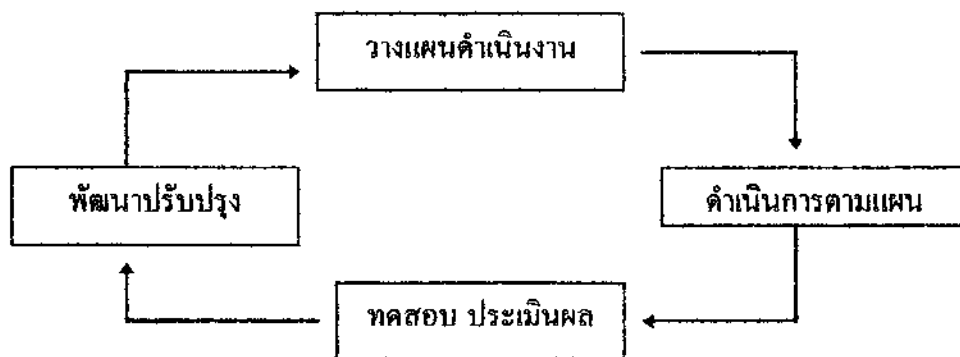
จากตารางที่ 4.5. เป็นการแสดงถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกอบรม ในด้านวิทยากรฝึกอบรมภาคปฏิบัติ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณค่าใช้จ่าย และสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการบางแห่งยังได้ให้เบี้ยเลี้ยง ที่พัก และอาหารแก่ผู้ฝึกอบรมภาคปฏิบัติด้วย ซึ่งการดำเนินกิจกรรมสามารถดำเนินการได้ตามแผนงานที่กำหนดไว้

2.4. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในระหว่างการฝึกอบรมมีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่ของศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีเป็นอย่างดีในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน โดยเฉพาะในการฝึกภาคปฏิบัติ ที่มีประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มักจะมีปัญหา

การลาออกระหว่างการฝึกอบรม ความไม่อดทนต่อการฝึกอบรม ปัญหาครอบครัว ปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน ส่วนปัญหาในการดำเนินกิจกรรมในกรณีที่ภาคเอกชน ยังไม่เข้าใจระเบียบ ขั้นตอนที่ทำให้เกิดความทำงานล่าช้าไปบ้าง แต่เมื่อได้มีการอธิบาย และชี้แจงและปรับการทำงานแล้วไม่เป็นปัญหาอุปสรรคแต่อย่างใด

2.5. การมีส่วนร่วมในการทดสอบและติดตามประเมินผลการฝึกอบรม

ขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญในการดำเนินงาน และการทดสอบติดตาม ประเมินผลเป็นขั้นตอนที่กำหนดไว้ในขบวนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

แผนภาพที่ 4.2 ขบวนการดำเนินกิจกรรมทดสอบและประเมินผล

การทดสอบประเมินผลได้กำหนดไว้ 3 ระยะคือ

1. การทดสอบและประเมินผลก่อนดำเนินงานฝึกอบรม ในการรับสมัครเข้ารับ การฝึกอบรมนอกจากกำหนดคุณสมบัติด้านการศึกษาแล้ว ผู้สมัครจะต้องผ่านการคัดเลือกเข้าฝึกอบรม เช่น หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก หลักสูตรพนักงานช่วยงาน สำนักงาน หลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม จะต้องมีการสัมภาษณ์ทดสอบความรู้ ความสามารถ ระดับสติปัญญา รูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพ อายุอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด และทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพ ส่วนหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรมและหลักสูตร เตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม จะเป็นเพียงการกำหนดอายุ และส่วนสูงเท่านั้น ซึ่งขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ของศูนย์สงเคราะห์และฝึกวิชาชีพ เป็นผู้ดำเนินการ

2. การทดสอบและประเมินผลระหว่างดำเนินการ จะเป็นการสังเกตพฤติกรรม การทดสอบความรู้ทั้งข้อเขียนและปฏิบัติในขณะที่เรียนภาคทฤษฎีทุกหลักสูตร ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์สงเคราะห์และฝึกวิชาชีพ และภาคเอกชน

3. การทดสอบและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม เป็นการทดสอบผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นการทดสอบและประเมินผลโดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์สงเคราะห์และฝึกวิชาชีพ และภาคเอกชน

การประเมินผลการฝึกอบรมทั้ง 3 ระยะทำให้สามารถปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาคู่มือกรรมการดำเนินงานได้อย่างทัน่วงที ในการดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการฝึกอาชีพสตรี ได้มีการประชุมหารือสรุปผลการฝึกอบรมเป็นระยะ ซึ่งผลการสัมภาษณ์กลุ่มกรณีศึกษากลุ่มที่ 1 ได้ให้ข้อมูลปรากฏผลตาม ตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6. การประเมินผลการฝึกอบรมของกลุ่มกรณีศึกษากลุ่มที่ 1 (เจ้าหน้าที่

องค์กรภาคเอกชน) 5 ราย

การประเมินผล	รายชื่อ 1	รายชื่อ 2	รายชื่อ 3	รายชื่อ 4	รายชื่อ 5
1. ช่วงระยะเวลาที่ทำการประเมินผลการฝึกอบรม					
- ประเมินผลก่อนการฝึกอบรม	✓	-	-	-	-
- ประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม	✓	✓	✓	✓	✓
- ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม	✓	✓	✓	✓	✓
2. วิธีการประเมินผล					
- โดยการสอบข้อเขียน	✓	-	-	-	-
- โดยการสอบสัมภาษณ์ สังเกต	✓	✓	✓	✓	✓

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อการฝึกอบรมของกลุ่มกรณีศึกษากลุ่มที่ 1 (เจ้าหน้าที่องค์กรภาคเอกชน)

เจ้าหน้าที่จากองค์กรภาคเอกชนได้ให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นต่อการฝึกวิชาชีพของกรมประชาสงเคราะห์ในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

5.1. ภาคเอกชนมีความพอใจต่อรูปแบบการดำเนินงานที่กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการอยู่ที่ได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพ

ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อภาคเอกชนและกรมประชาสัมพันธ์ ที่ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานด้วย ซึ่งหลังจากสำเร็จการฝึกอบรมแล้วส่วนใหญ่ภาคเอกชนจะรับเข้าทำงานต่อในสถานประกอบการที่ฝึก

5.2. ภาคเอกชนได้ให้ข้อเสนอแนะเรื่องเนื้อหาในการฝึกอบรมภาคทฤษฎีว่า ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาความรู้ด้านวิชาการในบางหลักสูตร เช่นหลักสูตรผู้ช่วยงานสำนักงานควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ วิชาความรู้ในเรื่องเครื่องใช้สำนักงานให้มากขึ้นกว่าเดิม ส่วนผู้รับผิดชอบภาคเอกชนในหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็กเล็กได้ให้ข้อสังเกตว่าผู้สำเร็จการฝึกอบรม มักจะเลือกทำงานในโรงพยาบาล โรงเรียนและไม่ชอบทำงานตามบ้าน โดยบอกว่ามักมีปัญหาจุกจิกจู้จี้ของสมาชิกในบ้านหรือมอบหมายให้ทำงานนอกเหนือหน้าที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของเด็กให้มีทัศนคติที่ดี มีความเอื้อเฟื้อต่อบุคคลในครอบครัวที่เข้าไปอยู่ มีความซื่อสัตย์ อดทนต่อสภาพแวดล้อมด้วย

5.3. เนื่องจากการดำเนินงานที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้มีการร่วมกันวางแผนดำเนินการ ประสานงาน ร่วมประชุม ปรึกษาหารือ ประเมินผล ระหว่างดำเนินการพร้อมกับการแก้ไขปัญหาคืออุปสรรคในการทำงานเป็นระยะๆ จึงทำให้ไม่มีปัญหาสะสม

4.9 ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีเป็นรายกรณี 5 ราย ปรากฏผล ดังนี้

เจ้าหน้าที่ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้ ส่วนใหญ่ความพึงพอใจและยอมรับที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม(ร้อยละ 80.00) มีความต้องการให้มีการดำเนินการฝึกอบรมร่วมกับภาคเอกชนต่อไป(ร้อยละ 100.00) การฝึกอบรมทำให้รัฐลดค่าใช้จ่าย(ร้อยละ100.00) เป็นผลดีกับผู้รับการฝึกอบรม(ร้อยละ100.00) เป็นสิ่งจูงใจให้มีการสมัครเข้าเรียนที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีมากขึ้น(ร้อยละ 80.00) ทำให้ทราบข้อมูลด้านแรงงานด้านธุรกิจ(ร้อยละ 100.00) และไม่คิดว่าการดำเนินการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนจะเป็นการเข้ามาหาผลประโยชน์(ร้อยละ 80.00) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7. ความคิดเห็นต่อการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มกรณีศึกษาตอนที่ 2 (เข้าหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์ 5 ราย)

ความคิดเห็น	จำนวน(ร้อยละ) N = 5
1. ความพึงพอใจ	
-พอใจ/ยอมรับ	4 (80.00)
-เฉยๆ	1 (20.00)
2.ความคิดเห็นต่อการดำเนินการร่วมกับภาคเอกชน	
-ควรดำเนินการต่อไป	5 (100.00)
-ไม่ควรดำเนินการต่อไป	- (00.00)
3. ทำให้รัฐลดค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ	5 (100.00)
4. เป็นผลดีกับผู้รับบริการฝึกอบรมสามารถปรับตัวได้เร็วขึ้นในการทำงานจริง	5 (100.00)
5.เป็นการจูงใจให้มีผู้สมัครเข้าเรียนที่ศูนย์มากขึ้น	
-เห็นด้วย	4 (80.00)
-ไม่เห็นด้วย	1 (20.00)
6.การที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพเพราะต้องการผลประโยชน์	
- เห็นด้วย	1 (20.00)
-ไม่เห็นด้วย	4 (80.00)
7.ทำให้ทราบข้อมูลตลาดแรงงาน	5 (100.00)

สรุป ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต่อการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี ใน 5 หลักสูตร ดังนี้

- การฝึกอบรมในหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก เป็นสาขาวิชาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และมีสตรีสนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมเป็นจำนวนมากทำให้สามารถคัดเลือกผู้เข้าเรียนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดได้

- การฝึกอบรมในหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรมและหลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม เป็นการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานด้าน

สิ่งทอ บริษัทรับผู้ฝึกอบรมเข้าทำงานทันทีหลังจากสำเร็จการฝึกอบรม ทำให้เด็กมีรายได้ นอกจากนี้บริษัทที่เข้ามามีส่วนร่วมยังมีสวัสดิการที่ดีแก่พนักงานไม่ว่าจะเป็นด้านที่พัก การให้บริการทางการแพทย์ เงินช่วยเหลือในกรณีต่างๆแก่พนักงานและครอบครัว ซึ่งผู้อบรมมีกำลังใจให้ทำงานต่อไป

- เนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรมทุกหลักสูตรสามารถพัฒนาทักษะวิชาชีพและบุคลิกภาพสตรีให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพและสามารถประกอบอาชีพที่สุจริตเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

- การที่ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมสามารถลดงบประมาณค่าใช้จ่ายในภาครัฐและมีความพร้อมในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์การฝึกอบรมที่ดีกว่า และการได้ฝึกในสถานที่จริงทำให้ผู้อบรมสามารถปรับตัวในการทำงานจริงได้เร็วขึ้น

- การที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการฝึกอบรมอาชีพสตรี ทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของตลาดแรงงาน ความเปลี่ยนแปลงในเรื่องธุรกิจด้านต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

4.4.ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้สำเร็จการฝึกอบรมจากศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี เป็นรายกรณี 5 ราย ปรากฏผล ดังนี้

ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นถึงการรับทราบในวิธีการฝึกอบรมที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม(ร้อยละ 60.00) การที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกภาคปฏิบัติทำให้มีความคุ้นเคยกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ทำให้ปรับตัวได้ดีในการทำงานจริง(ร้อยละ100.00) เนื้อหาวิชาในการอบรมภาคทฤษฎีควรมีการปรับปรุงเพราะยากเกินไป หรือเพิ่มเวลาในบางวิชา(ร้อยละ 40.00) มีความพอใจในการได้รับเบี้ยเลี้ยงระหว่างฝึกอบรม และหลังจากการสำเร็จการฝึกอบรมได้รับการบรรจุเข้าเป็นพนักงานของบริษัท และพึงพอใจในสวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท(ร้อยละ 40.00 80.00 และ 40.00 ตามลำดับ) การฝึกภาคปฏิบัติมีความเข้มงวดของวิทยากร(ร้อยละ 60.00) ดังปรากฏผลตามตาราง ที่ 4.8.

ตารางที่ 4.8. ความคิดเห็นต่อการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มกรณีศึกษาที่ 3
(ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 5 ราย)

ความคิดเห็น	จำนวน(ร้อยละ) N = 5
1. การรับทราบในนโยบายและวิธีการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม	3 (ร้อยละ 60.00)
2. ทำให้มีความคุ้นเคยกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้และสามารถปรับตัวได้ดีในการทำงาน	5 (ร้อยละ 100.00)
3. เนื้อหาวิชาในการอบรมภาคทฤษฎีควรมีการปรับปรุง เพราะยากเกินไป หรือเพิ่มเวลาในบางวิชา	2 (ร้อยละ 40.00)
4. ความพอใจในการได้รับเบี่ยงระหว่างฝึกอบรม	2 (ร้อยละ 40.00)
5. ความพึงพอใจหลังจากการอบรมได้รับการบรรจุเป็นพนักงานของบริษัท	4 (ร้อยละ 80.00)
6. ความพึงพอใจในสวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท	2 (ร้อยละ 40.00)
7. ความคิดเห็นต่อความเข้มงวดในการ ฝึกอบรม ความตั้งใจในการฝึกอบรม	3 (ร้อยละ 60.00)

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อการที่องค์กรภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี

1. รูปแบบการดำเนินงานของภาคเอกชน ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ใน 5 หลักสูตรดังกล่าวรับทราบว่ากรมประชาสงเคราะห์ให้มีการฝึกอบรมร่วมกับภาคเอกชน และมีขั้นตอนในการฝึกอบรม โดยภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดฝึกอบรมภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ

2. เนื้อหาวิชาการฝึกอบรม ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและผู้สูงอายุและเด็กให้ความคิดเห็นว่าเนื้อหาบางวิชายากเกินไป เช่น วิชากายวิภาคศาสตร์ วิชาขั้นสูง วิชาสรีระวิทยาและในหลักสูตรมีศัพท์ภาษาอังกฤษมาก ควรมีการปรับเปลี่ยน ส่วนเนื้อหาวิชาในหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงานควรเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมวิชาคอมพิวเตอร์ วิชาพิมพ์ดีด วิชาหลักการขายเบื้องต้น

3. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและผู้สูงอายุและเด็กเล็ก มีความคิดเห็นต่อการทำงานว่าต้องการทำงานในโรงพยาบาล หรือในสถานประกอบการมากกว่าทำงาน

คามบ้าน เนื่องจากกลัวว่าจะพบปัญหาจุกจิก เช่น ความขี้บ่นของเจ้าของบ้าน หรือได้รับมอบหมายให้ทำงานหนักเกินไป

4. ส่วนในหลักสูตรคัดเลือกเข้าจักรอุตสาหกรรม และหลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมสิ่งทอ ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในรายได้ที่ได้รับเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าจ้างหลังจากสำเร็จการศึกษามีความที่พอใจมากที่สุดคือมีงานทำทันทีหลังสำเร็จการศึกษามี และการได้ทำงานในสถานที่ที่ฝึกงานทำให้ปรับตัวในการทำงานได้ง่ายขึ้น

5. ผู้สำเร็จการอบรมส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ในการเรียนภาคทฤษฎีมาใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

6. ผู้สำเร็จการอบรมบางรายแสดงความคิดเห็นถึงความเข้มงวดในการฝึกอบรม และความตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ว่า ในการฝึกงานในภาคเอกชนผู้สอนจะมีความเข้มงวดและจริงจังในการสอนมากกว่าการฝึกที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีที่มีกิจกรรมมากเกินไป และครูผู้สอนมักจะมีภารกิจส่วนตัวทำให้การสอนไม่เข้มงวดเท่าที่ควร

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึ กอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์สามารถสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. การศึกษาเรื่อง การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึ กอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากเอกสารแนวคิดการมีส่วนร่วม วิสัยทัศน์ของภาครัฐบาล การศึกษานอกระบบ การฝึ กอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์ ประกอบการศึกษาจากภาคสนาม (Field Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ 3 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ที่เป็นตัวแทนของภาคเอกชน เจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์และฝึ กอาชีพสตรี กรมประชาสงเคราะห์ และผู้สำเร็จการฝึ กอบรมจากศูนย์สงเคราะห์และฝึ กอาชีพสตรี
2. การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึ กอาชีพสตรีของกรมประชาสงเคราะห์ เป็นการดำเนินการฝึ กอาชีพสตรีที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของภาครัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และวิสัยทัศน์ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม(พ.ศ.2540 - 2544) ในการจัดกระบวนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการของกรมประชาสงเคราะห์ที่เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึ กอาชีพสตรี ให้การฝึ กอาชีพแก่สตรีกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ด้อย โอกาสทางสังคม ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ พิจาร ว่างาน หรือถูกเลิกจ้าง ให้เป็นแรงงานสตรีที่มีคุณภาพ มีวินัย มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงาน ประกอบอาชีพที่สุจริต มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ไม่ถูกล่อลวงไปประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสม ได้รับสวัสดิภาพความปลอดภัยในการทำงาน มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนสามารถพึ่งตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

3. ปัจจัยซึ่งทำให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมของกรมประชาสงเคราะห์ มี 3 ประการ คือ ภาคเอกชนมีความต้องการแรงงานที่มีศักยภาพจำนวนมาก ภาคเอกชนต้องการลดภาระค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมสรรหาพนักงานเข้าทำงานในสถานประกอบการ และภาคเอกชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม

4. วิธีการฝึกอบรมของกรมประชาสงเคราะห์

4.1 เป็นวิธีการฝึกอบรมระยะสั้นซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการให้การศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่สตรีกลุ่มเป้าหมายตามความสมัครใจ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถเป็นไปตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

4.2 เป็นการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้สามารถประยุกต์ใช้ในการทำงาน และมีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

4.3 เป็นการฝึกอบรมแก่สตรีกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเข้ารับการอบรมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม นอกจากนี้ระหว่างการฝึกอบรมจะได้รับการบริการต่างๆ คือ ที่พักอาศัย อาหาร เครื่องแต่งกายของใช้ส่วนตัวที่จำเป็น การรักษาพยาบาล การช่วยเหลือทางสังคมสงเคราะห์ และการสนับสนุนให้ศึกษาต่อในการศึกษาสายสามัญ ระดับสูงขึ้น โดยร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนสอบวัดผลเทียบความรู้

4.4 เป็นการฝึกอบรมสตรีแบบครบวงจร โดยการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในการฝึกอบรมสตรีให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและส่งเสริมให้สตรีมีงานทำโดยการจัดหางานให้ทำตามหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ และส่งเสริมให้ประกอบอาชีพอิสระ

5. การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการฝึกอบรมของกรมประชาสงเคราะห์ เป็นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการดำเนินการจัดฝึก และร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่าย 4 ขั้นตอน คือ

5.1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน รวมถึงการศึกษาข้อมูลปัญหาความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้การฝึกอบรมในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การสร้างรูปแบบการฝึกอบรม การเตรียมการในการฝึกอบรม เช่น

การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การรับสมัคร การประชาสัมพันธ์ การจัดหาวิทยากร วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ

5.2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรม ตามที่ได้วางแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

5.3. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ

5.4 การมีส่วนร่วมในการทดสอบและประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการทดสอบและประเมินผลมาพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

6. เจ้าหน้าที่จากองค์กรภาคเอกชนได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการฝึกวิชาชีพของกรมประชาสงเคราะห์ในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

6.1. เรื่องเนื้อหาในการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาความรู้ด้านวิชาการในบางหลักสูตร เช่นหลักสูตรผู้ช่วยงานสำนักงานควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ วิชาความรู้ในเรื่องเครื่องใช้สำนักงานให้มากขึ้นกว่าเดิม ส่วนผู้รับผิดชอบภาคเอกชนในหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็กเล็กได้ให้ข้อสังเกตว่าผู้สำเร็จการฝึกอบรม มักจะเลือกทำงานในโรงพยาบาล โรงเรียนและไม่ชอบทำงานตามบ้าน โดยบอกว่ามักมีปัญหาจุกจิกจู้จี้ของสมาชิกในบ้าน หรือมอบหมายให้ทำงานนอกเหนือหน้าที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติของเด็กให้มีทัศนคติที่ดี มีความเอื้อเฟื้อต่อบุคคลในครอบครัวที่เข้าไปอยู่ มีความซื่อสัตย์ อดทนต่อสภาพแวดล้อมด้วย

6.2. ภาคเอกชนมีความพอใจต่อรูปแบบการดำเนินงานที่กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการอยู่ที่ได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อภาคเอกชนและกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งหลังจากสตรีสำเร็จการฝึกอบรมแล้วส่วนใหญ่ภาคเอกชนจะรับเข้าทำงานต่อในสถานประกอบการที่ฝึก

6.3. เนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรมทุกหลักสูตรสามารถพัฒนาทักษะวิชาชีพและบุคลิกภาพสตรีให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพและสามารถประกอบอาชีพที่สุจริตเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

7. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของกรมประมงกระทรวง ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม ดังนี้

7.1. การฝึกอบรมในหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก เป็นสาขาวิชาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และมีสตรีสนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมเป็นจำนวนมากทำให้สามารถคัดเลือกผู้เข้าเรียนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดได้

7.2. การฝึกอบรมในหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรมและหลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นการจัดอบรมที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานด้านสิ่งทอ บริษัทรับผู้ฝึกอบรมเข้าทำงานทันทีหลังจากสำเร็จการฝึกอบรมทำให้เด็กมีรายได้ นอกจากนี้บริษัทที่เข้ามามีส่วนร่วมยังมีสวัสดิการที่ดีแก่พนักงานไม่ว่าจะเป็นด้านที่พัก การให้บริการทางการแพทย์ เงินช่วยเหลือในกรณีต่างๆแก่พนักงานและครอบครัว ซึ่งทำให้ผู้ฝึกอบรมมีกำลังใจให้ทำงานต่อไป

7.3. การที่ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมสามารถลดงบประมาณค่าใช้จ่ายในภาครัฐและมีความพร้อมในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์การฝึกอบรมที่คิดว่าการได้ฝึกในสถานที่จริงทำให้ผู้อบรมสามารถปรับตัวในการทำงานจริงได้เร็วขึ้น

7.4. การที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการฝึกอบรมอาชีพสตรี ทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของตลาดแรงงาน ความเปลี่ยนแปลงในเรื่องธุรกิจด้านต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

8. ผู้สำเร็จการฝึกอบรมได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดอบรม ดังนี้

8.1. ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็กให้ความคิดเห็นว่าเนื้อหาของบางวิชาในหลักสูตรยากเกินไป เช่น วิชาทฤษฎีการพยาบาล วิชาสรีระวิทยา และในหลักสูตรมีศัพท์ภาษาอังกฤษมาก ควรมีการปรับเปลี่ยน ส่วนเนื้อหาวิชาในหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน ควรเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมวิชาคอมพิวเตอร์ วิชาพิมพ์ดีด วิชาหลักการขายเบื้องต้น

8.2. ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็กเล็ก มีความคิดเห็นต่อการทำงานว่าต้องการทำงานในโรงพยาบาล หรือในสถานประกอบการมากกว่า

ทำงานตามบ้าน เนื่องจากกลัวว่าจะพบปัญหาจุกจิก เช่น ความขี้บ่นของเจ้าของบ้าน หรือได้รับมอบหมายให้ทำงานหนักเกินไป

8.3. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจในรายได้ที่ได้รับเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าจ้างหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ ที่พอใจมากที่สุดคือมีงานทำทันทีหลังสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการได้ทำงานในสถานที่ที่ฝึกงานทำให้ปรับตัวในการทำงานได้ง่ายขึ้น

8.4. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสามารถนำความรู้ในการเรียนภาคทฤษฎีมาใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

8.5. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแสดงความคิดเห็นถึงความเข้มงวดในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและความตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งในการฝึกงานในภาคเอกชนมีมากกว่าการฝึกที่ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมอาชีวศึกษาที่มีกิจกรรมมากเกินไป ส่วนครูผู้สอนมักจะมีภารกิจส่วนตัวทำให้การสอนไม่เข้มงวดเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีการประชุม ร่วมกับภาคเอกชนพิจารณา ทบทวนหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก หลักสูตรการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ หลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม หลักสูตรพนักงานช่วยสำนักงาน และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตศึกษาศาสตร์ ภายหลังที่จัดฝึกอบรมไปแล้วระยะหนึ่งเพื่อประเมินดูว่า

1.1 หลักสูตรโครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตร ยังคงสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่ ภายใต้อาณาเขตและกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น เนื้อหาของหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน ควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีเนื้อหาวิชา การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายภาพเอกสาร เครื่องโทรสาร เพิ่มขึ้น

1.2 เนื้อหาของหลักสูตร ควรมีการทบทวนและพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน ที่บางวิชาเกินไป เช่น วิชากายวิภาคศาสตร์และสรีระวิทยา ในหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก ซึ่งผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มี

ความคิดเห็นว่ามีเนื้อหาขายนั้น สมควรที่จะบรรจุไว้ในหลักสูตรต่อไปหรือไม่ ถ้าสมควรให้บรรจุไว้ในหลักสูตรต่อไป ก็ควรจะเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรมหรือปรับปรุงเทคนิคการสอนให้ก้าวหน้าขึ้น

2. จากการติดตามประเมินผลการการฝึกงาน และการทำงานหลังสำเร็จการฝึกอบรมพบว่า สตรีผู้สำเร็จการฝึกอบรมจำนวนหนึ่ง ประสบปัญหาในการปรับตัว ไม่มี ความอดทน ไม่มี ความขยัน ไม่มี ความตั้งใจจริงในการทำงาน และละทิ้งหน้าที่ ลาออก จากงานโดยไม่แจ้งให้นายจ้างทราบ นอกจากนี้ การที่หน่วยฝึกให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่มีการฝึกให้ผู้อบรมมีความเข้มแข็งทำให้ผู้รับการอบรมไม่อดทนต่อความยากลำบาก และไม่รู้จักแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ดังนั้นการจัดฝึกอบรมอาชีพทุกหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี เกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความอดทน และการรู้จักปรับตัวในการทำงาน

3. ครูผู้สอนในแต่ละวิชา ซึ่งเป็นวิทยากรทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ควรเป็นผู้ที่มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4. ควรให้ความสำคัญกับวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกภาคทฤษฎี ซึ่งจะ เป็นสื่อการเรียน การสอน ซึ่งจะช่วยให้สตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพที่อบรมมากขึ้น ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรมอาจได้มาจากการจัดซื้อ โดยใช้เงินงบประมาณของภาครัฐบาล หรือขอความร่วมมือจากภาคเอกชน

5. ควรจัดให้มีห้องสมุดในหน่วยงานที่จัดฝึกอบรม เพื่อเป็นสถานที่สำหรับสตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ใช้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพที่อบรม และ ความรู้ต่างๆ ที่สตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน

6. ภาคเอกชนซึ่งได้ร่วมกับกรมประชาสงเคราะห์ในการจัดฝึกอบรมและรับสตรีผู้สำเร็จการฝึกอบรมเข้าทำงาน ควรให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของสตรีที่ได้รับเข้าทำงาน รวมทั้งการจ่ายค่าจ้างที่เหมาะสมถูกต้อง และเป็นธรรม ไม่มุ่งหวังผลกำไรทางธุรกิจมากเกินไป ทั้งนี้เพื่อชื่อเสียงของภาคเอกชนและเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

7. สำหรับหน่วยงานอื่นที่จัดฝึกอบรมอาชีพ โดยการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะการดึงภาคเอกชนเข้า

มามีส่วนร่วมในการจัดฝึกอบรม ด้านบุคคลากร เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ เพื่อ
ประหยัดงบประมาณ

8. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับ
ความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งสนับสนุนภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด
ฝึกอบรม เพื่อลดงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของภาครัฐบาล

บรรณานุกรม

กิตติ คันธา. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษา
อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2534.

กรมแรงงาน . การบริหารแรงงาน 2533 - 2534 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์
การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. แผนปฏิบัติการประจำปี
2541 กองสัมมาอาชีพสงเคราะห์. เอกสารวิชาการ ลำดับที่ 437 เล่มที่ 2/2541.

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. แผนประชาสงเคราะห์
แม่บทฉบับที่ 4 พ.ศ. 2540-2544. เอกสารวิชาการลำดับที่ 381 เล่มที่
22/2539.

กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. แผนพัฒนาคุณภาพคน 2530-2534. มปท, มปพ.

กองสัมมาอาชีพสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์. ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการบรรยาย
สรุปด้วย โปรแกรม Microsoft Power point เนื่องในพิธีมอบผู้สำเร็จการศึก
อบรมให้สถานประกอบการ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2541 (อัดสำเนา).

กองสัมมาอาชีพสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์. แผนงานโครงการที่เกี่ยวกับการ
บรรเทาปัญหาความยากจนด้านการพัฒนาสตรี พ.ศ. 2540-2544.
(อัดสำเนา).

- กองสัมาอาชีวะสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์. สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ
หัวหน้าในหน่วยงานสังกัดกองสัมาอาชีวะสงเคราะห์ (อัครดำเนิน), 2538.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ. ประวัติและความคิดทางสังคม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์,
2533.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร. : สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์, 2527.
- ปธาน สุวรรณมงคล. การจัดองค์การเพื่อการพัฒนาบริหารการพัฒนาในชนบทของ
ระบบราชการไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎฎบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ปรัชญา เวสารัชช์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท .รายงาน
การวิจัยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. นโยบายและกอธิการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การ
พัฒนาในปัจจุบัน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ทวิ หงษ์วิวัฒน์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภากการพิมพ์,
2527.
- รุ่ง แก้วแดง. ริเอ็นอินเียริงระบบราชการไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน,
2538.
- ศุวัฒน์ วุฒิมณี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร:
ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2526.

- วันเพ็ญ วอกลาง. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก.
วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, 2534.
- ศุภกัญญา จันทร์สารทูล. สักยภาพของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานในการตอบสนอง
ตอบสนองความต้องการแรงงานของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์สังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2533.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การติดตามผลการจัดการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนในหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ปีงบประมาณ 2527
(เอกสาร โรเนียว).
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพมหานคร:
เม็คทรายพริ้นติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนา
งานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-
2544).การประชุมสงเคราะห์ (กันยายน-ตุลาคม 2540)
- เสาวณีย์ โขมพัตร การประเมินผลการนำนโยบายการพัฒนาทักษะอาชีพสตรีในชนบท
ไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบท วัดสีห์กรณ์
ธรรมาราม ต.เขื่อนผาก. อ.พริ้ว จ.เชียงใหม่ . ภาคนิพนธ์รัฐศาสตร์
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. การพัฒนาบุคคล กลุ่ม และชุมชน. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

อศิน ระพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร, 2527.

ภาษาอังกฤษ

Reeder, William W. *Some Aspects of the Information Social Participation of
Form Families in New York State.* New York : Camell University, 1963.